

บทที่ 4

ผลการศึกษา

4.1 ผลการวิเคราะห์ค่าความสามารถในการเสียภาษี (Tax Capacity)

การศึกษาค่าความสามารถในการเสียภาษีสรรพากรของจังหวัดต่าง ๆ เป็นรายจังหวัด ในครั้งนี้ ได้ศึกษาโดยการกำหนดสมการความสัมพันธ์ให้สัดส่วนของภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บ ได้ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนของรายได้จากสาขาการผลิต ต่าง ๆ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดของจังหวัดนั้น ๆ ทุกสาขาการผลิต โดยได้รวบรวมและจัด กลุ่มข้อมูลรายได้จังหวัดเป็น 4 สาขาใหญ่ คือ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขา พาณิชยกรรม และสาขาบริการ จึงทำให้สมการประมาณค่าความสามารถในการเสียภาษี มีแบบจำลองเป็นดังนี้

$$TT = a + b_1 AGRI + b_2 MANU + b_3 BUSI + b_4 SERV + e$$

โดยที่	TT	=	สัดส่วนของภาษีอากรรวมต่อ GPP
	AGRI	=	สัดส่วนของรายได้สาขาเกษตรกรรมต่อ GPP
	MANU	=	สัดส่วนของรายได้สาขาอุตสาหกรรมต่อ GPP
	BUSI	=	สัดส่วนของรายได้สาขาพาณิชยกรรมต่อ GPP
	SERV	=	สัดส่วนของรายได้สาขาบริการต่อ GPP

แต่เนื่องจากจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศมีระดับขั้นของการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนออกเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์แต่ละจังหวัด และมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเป็นสิ่งที่แสดงผลได้ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันเป็นแหล่งที่มาของฐานภาษี ทำให้กรมสรรพากรจัดเก็บภาษีได้มากน้อยแตกต่างกัน ประกอบกับประเทศไทยได้เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจมาตั้ง แต่ปี 2540 ดังนั้น ในการวิเคราะห์สมการประมาณค่าความสามารถในการเสียภาษีตามแบบ จำลองข้างต้น จึงแบ่งกลุ่มจังหวัดโดยถือตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษีเป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงระหว่างปี 2535 – 2539 และช่วงระหว่างปี 2540 – 2542 ช่วงเวลาละ 3 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 จังหวัดที่มีผลการจัดเก็บภาษีเฉลี่ยต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท
 กลุ่มที่ 2 จังหวัดที่มีผลการจัดเก็บภาษีเฉลี่ยตั้งแต่ 1,000 – 1,999 ล้านบาท
 กลุ่มที่ 3 จังหวัดที่มีผลการจัดเก็บภาษีเฉลี่ยตั้งแต่ 2,000 ล้านบาทขึ้นไป

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้สมการประมาณค่าความสามารถในการเสียภาษีที่เหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของจังหวัดในแต่ละกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างกันมากและเหมาะสมกับช่วงเวลาที่ประเทศเกิดความผันผวนทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมากในช่วงเวลาหลังของการศึกษา ผลของการแบ่งกลุ่มจังหวัดโดยจัดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษีจากสูงสุดไปต่ำสุดปรากฏว่าในช่วงแรกมีจำนวนจังหวัดแต่ละกลุ่ม คือ 60 , 8 และ 8 จังหวัดตามลำดับ และช่วงหลังมีจำนวน 51 , 11 และ 14 จังหวัด ตามลำดับ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.1

จากตารางที่ 4.1 มีข้อสังเกตที่เห็นได้ชัดเจนคือ การย้ายกลุ่มจังหวัดระหว่างช่วงเวลาแรกและช่วงเวลาหลังของการศึกษา กล่าวคือ ในปี 2535 – 2539 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ราชบุรี นครสวรรค์ อุรธานี เชียงราย นครศรีธรรมราช ลำปาง ประจวบคีรีขันธ์ และปราจีนบุรี ที่มีค่าเฉลี่ยสูงในลำดับที่ 1 – 7 , 10 และ 20 ของกลุ่มที่ 1 และจังหวัดนครปฐม อุษยาสมุทรสาคร ฉะเชิงเทรา นครราชสีมา และภูเก็ต ซึ่งอยู่ลำดับที่ 1 – 5 และ 7 ของกลุ่มที่ 2 ได้ย้ายไปอยู่ในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ตามลำดับในช่วงเวลาถัดไป โดยจังหวัดทั้งที่อยู่ในกลุ่มเดิมและย้ายไปอยู่กลุ่มใหม่ต่างมีผลการจัดเก็บภาษีเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น จังหวัดขนาดใหญ่ที่มีอัตราเพิ่มของค่าเฉลี่ยสูงอย่างโดดเด่นคือ ระยองซึ่งเพิ่มขึ้นถึงเกือบ 4 เท่า ส่วนจังหวัดขนาดเล็กคือ ปราจีนบุรีซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่า 2 เท่า ซึ่งสมควรจะได้พิจารณาผลการศึกษาค่าความสามารถและค่าความพยายามในลำดับถัดไป อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตเหล่านี้สามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพรวมของกรมสรรพากรได้ในระดับหนึ่งว่าหน่วยจัดเก็บภาษีในหลายๆ จังหวัด น่าจะมีความพยายามจัดเก็บภาษีในช่วงเวลาหลังสูงกว่าช่วงเวลาแรกของการศึกษา

เมื่อได้กำหนดแบบจำลองประมาณค่าความสามารถในการเสียภาษีโดยแบ่งช่วงเวลาการศึกษาและแบ่งกลุ่มจังหวัดเป็นดังที่กล่าวแล้วจากนั้นได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ได้ผลการวิเคราะห์โดยสรุปที่ตัวแปรส่วนใหญ่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นระหว่าง 95 – 100 % สำหรับแต่ละช่วงเวลาดังนี้

ตารางที่ 4.1 แบ่งกลุ่มจังหวัดตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี

กลุ่มที่ 1 ผลจัดเก็บภาษีเฉลี่ยต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท						
ปีงบประมาณ 2535 - 2539						
1	สุราษฎร์ธานี	921.05		31	อุตรดิตถ์	245.77
2	ราชบุรี	881.54		32	ชัยภูมิ	243.23
3	นครสวรรค์	830.95		33	กำแพงเพชร	241.60
4	อุดรธานี	736.92		34	พิจิตร	236.33
5	เชียงใหม่	698.35		35	ศรีสะเกษ	228.09
6	นครศรีธรรมราช	679.25		36	สกลนคร	219.77
7	ลำปาง	644.52		37	สมุทรสงคราม	218.50
8	กาญจนบุรี	620.05		38	อ่างทอง	218.20
9	สุพรรณบุรี	592.17		39	ระนอง	214.36
10	ประจวบคีรีขันธ์	575.65		40	นครนายก	214.09
11	อุบลราชธานี	559.19		41	กระบี่	212.30
12	พิษณุโลก	556.85		42	ร้อยเอ็ด	209.18
13	จันทบุรี	548.80		43	สิงห์บุรี	205.86
14	ลพบุรี	531.20		44	กาฬสินธุ์	199.17
15	เพชรบุรี	498.51		45	มหาสารคาม	192.03
16	ตรัง	457.76		46	พะเยา	173.44
17	นราธิวาส	389.86		47	ชัยนาท	170.78
18	ลำพูน	348.56		48	พังงา	169.87
19	ยะลา	332.39		49	นครพนม	164.85
20	ปราจีนบุรี	329.13		50	เลย	164.39
21	ชุมพร	312.66		51	พัทลุง	151.11
22	บุรีรัมย์	310.92		52	สระแก้ว	139.02
23	เพชรบูรณ์	307.99		53	น่าน	130.68
24	สุโขทัย	279.00		54	มุกดาหาร	127.05
25	หนองคาย	269.50		55	อุทัยธานี	123.14
26	สุรินทร์	264.22		56	ยโสธร	118.61
27	ตราด	257.93		57	สตูล	97.82
28	แพร่	256.38		58	แม่ฮ่องสอน	91.11
29	ตาก	248.89		59	หนองบัวลำภู	77.95
30	ปัตตานี	248.79		60	อำนาจเจริญ	61.80

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แบ่งกลุ่มจังหวัดตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี

กลุ่มที่ 1 ผลจัดเก็บภาษีเฉลี่ยต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท						
ปีงบประมาณ 2540 - 2542						
1	กาญจนบุรี	928.37		27	มหาสารคาม	348.19
2	พิษณุโลก	885.33		28	สมุทรสงคราม	338.41
3	สุพรรณบุรี	884.13		29	อ่างทอง	338.14
4	ลพบุรี	857.96		30	กระบี่	337.37
5	อุบลราชธานี	789.8		31	กาฬสินธุ์	327.84
6	ลำพูน	754.37		32	ตราด	323.71
7	จันทบุรี	738.43		33	ศรีสะเกษ	321.97
8	เพชรบุรี	710.63		34	สิงห์บุรี	308.64
9	ศรีสะเกษ	673.04		35	นครพนม	286.32
10	บุรีรัมย์	526.17		36	นครนายก	280.79
11	นราธิวาส	480.55		37	ชัยนาท	274.8
12	ยะลา	470.63		38	ระนอง	270.75
13	ชุมพร	464.77		39	พังงา	262
14	เพชรบูรณ์	464.76		40	เลย	258.46
15	ร้อยเอ็ด	439.45		41	พะเยา	258.37
16	กำแพงเพชร	431.39		42	สระแก้ว	238.08
17	ชัยภูมิ	400.41		43	พัทลุง	237.27
18	ปัตตานี	399.85		44	น่าน	200.08
19	สุโขทัย	399.47		45	มุกดาหาร	199.71
20	สุรินทร์	399.41		46	ยโสธร	199.5
21	พิจิตร	396.76		47	อุทัยธานี	186.85
22	แพร่	391.13		48	สตูล	147.48
23	หนองคาย	385.82		49	หนองบัวลำภู	116.2
24	ตาก	378.07		50	อำนาจเจริญ	105.69
25	สกลนคร	371.91		51	แม่ฮ่องสอน	92.7
26	อุดรศิลป์	358.15				

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แบ่งกลุ่มจังหวัดตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี

กลุ่มที่ 2 ผลจัดเก็บภาษีเฉลี่ยตั้งแต่ 1,000 ถึง 1,999 ล้านบาท					
ปีงบประมาณ 2535 - 2539			ปีงบประมาณ 2540 - 2542		
1	นครปฐม	1,846.26	1	สระบุรี	1,959.31
2	อยุธยา	1,841.87	2	ขอนแก่น	1,689.94
3	สมุทรสาคร	1,839.84	3	สุราษฎร์ธานี	1,463.42
4	ฉะเชิงเทรา	1,521.17	4	ประจวบคีรีขันธ์	1,438.24
5	นครราชสีมา	1,426.00	5	ราชบุรี	1,308.19
6	สระบุรี	1,284.34	6	นครสวรรค์	1,203.22
7	ภูเก็ต	1,205.72	7	ปราจีนบุรี	1,115.05
8	ขอนแก่น	1,062.10	8	อุดรธานี	1,112.25
			9	ลำปาง	1,095.56
			10	นครศรีธรรมราช	1,047.85
			11	เชียงราย	1,045.41

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แบ่งกลุ่มจังหวัดตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี

กลุ่มที่ 3 ผลจัดเก็บภาษีเฉลี่ยตั้งแต่ 2,000 ล้านบาทขึ้นไป					
ปีงบประมาณ 2535 - 2539			ปีงบประมาณ 2540 - 2542		
1	กรุงเทพ ฯ	301,744.22	1	กรุงเทพ ฯ	358,831.84
2	สมุทรปราการ	16,831.67	2	ชลบุรี	19,427.25
3	ชลบุรี	7,338.83	3	สมุทรปราการ	19,333.17
4	ปทุมธานี	5,625.94	4	ระยอง	13,615.40
5	นนทบุรี	5,466.66	5	ปทุมธานี	9,366.36
6	สงขลา	3,079.59	6	นนทบุรี	8,697.90
7	ระยอง	2,807.95	7	อยุธยา	5,023.90
8	เชียงใหม่	2,441.22	8	สงขลา	3,790.86
			9	เชียงใหม่	3,300.36
			10	สมุทรสาคร	3,222.50
			11	นครปฐม	2,913.25
			12	ฉะเชิงเทรา	2,733.32
			13	นครราชสีมา	2,414.64
			14	ภูเก็ต	2,108.35

(1) ช่วงปี 2535 – 2539

$$\text{กลุ่มที่ 1 : } \hat{TT} = 0.0006458 + 0.009222 \text{ AGRI} + 0.02932 \text{ MANU} + 0.02893 \text{ BUSI}$$

$$t = 0.319 \quad 3.095 \quad 8.992 \quad 5.237$$

$$R^2 = 0.274 \quad \bar{R}^2 = 0.266 \quad F = 37.170 \quad N = 300$$

$$\text{กลุ่มที่ 2 : } \hat{TT} = -0.151 + 0.167 \text{ AGRI} + 0.195 \text{ MANU} + 0.311 \text{ SERV}$$

$$t = -2.162 \quad 2.213 \quad 8.992 \quad 5.237$$

$$R^2 = 0.178 \quad \bar{R}^2 = 0.110 \quad F = 2.604 \quad N = 40$$

$$\text{กลุ่มที่ 3 : } \hat{TT} = -0.386 + 0.267 \text{ AGRI} + 0.415 \text{ MANU} + 1.210 \text{ BUSI}$$

$$t = -6.848 \quad 3.441 \quad 7.259 \quad 11.363$$

$$R^2 = 0.865 \quad \bar{R}^2 = 0.854 \quad F = 76.773 \quad N = 40$$

จากสมการประมาณค่าความสามารถในการเสียภาษีช่วงปี 2535 – 2539 จะพบว่า

1. ค่าประมาณของสัดส่วนภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ต่อ GPP ของแต่ละกลุ่มจังหวัด จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนของรายได้จังหวัดในสาขาการผลิตต่างๆทุกกลุ่มจังหวัด เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระมีเครื่องหมายเป็นบวกทั้งหมด นั่นคือถ้าสัดส่วนรายได้จังหวัดในสาขาการผลิตเหล่านี้มีจำนวนเพิ่มขึ้น จะสามารถจัดเก็บภาษีสรรพากรได้เพิ่มขึ้นด้วย

2. ตัวแปรสัดส่วนรายได้จังหวัดแต่ละสาขาที่มีนัยสำคัญในการเสียภาษีสรรพากรมีเพียงกลุ่มละ 3 สาขา โดยสาขาเกษตรกรรมและสาขาอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุกกลุ่ม สำหรับสาขาพาณิชยกรรมมีอิทธิพลต่อกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 ส่วนสาขาบริการมีอิทธิพลต่อกลุ่มที่ 2 เพียงกลุ่มเดียว ซึ่งเนื่องจากกลุ่มที่ 2 มีจังหวัดที่มีสัดส่วนของรายได้สาขาบริการสูงกว่าสัดส่วนรายได้สาขาพาณิชยกรรมอยู่ 3 จังหวัดจากจำนวน 8 จังหวัด คือ นครราชสีมา ภูเก็ต และขอนแก่น ในขณะที่กลุ่มที่ 3 มีเชียงใหม่เพียงจังหวัดเดียวที่มีรายได้จังหวัดในสาขาบริการเป็นสัดส่วนสูงกว่าสาขาพาณิชยกรรม

3. ในจำนวนตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีนัยสำคัญทั้ง 3 สาขาการผลิต สาขาอุตสาหกรรมและสาขาพาณิชยกรรมค่อนข้างมีความสำคัญสูง โดยเฉพาะสำหรับจังหวัดกลุ่มที่ 3 ส่วนสาขาเกษตรกรรมค่อนข้างมีความสำคัญน้อย เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระซึ่งบอกถึงปริมาณความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีจำนวนลดหลั่นกันในแต่ละสาขา และยังมี

ความลดหลั่นกันตั้งแต่กลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 3 ด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นการสะท้อนถึงความสามารถในการเสี่ยภาษีที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มจังหวัดอย่างชัดเจน

4. เฉพาะตัวแปรสัดส่วนสาขาเกษตรกรรมซึ่งมีเครื่องหมายบวกทุกสมการนั้น เป็นสิ่งที่แตกต่างจากผลการศึกษางานวิจัยอื่น ๆ ที่มักจะมีเครื่องหมายลบหรือมีจะนั้นก็ไม่นับสำคัญต่อตัวแปรตามที่ศึกษา ความแตกต่างนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผลงานเหล่านั้นเลือกกำหนดตัวแปรอิสระจากเพียงบางสาขาการผลิต แต่ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดจากทุกสาขาการผลิตเพื่อต้องการทราบอิทธิพลความสัมพันธ์ของแต่ละสาขาต่อจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ เหตุผลอีกประการหนึ่งที่อาจอธิบายกรณีนี้ได้ก็คือ ในมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรกรรมประกอบด้วยการผลิตทางการเกษตรหลายด้าน ด้านที่มีมูลค่าสูงสุดและรองลงมาคือ ด้านการกสิกรรมและการประมง ซึ่งตามประมวลรัษฎากรมาตรา 42 (15) จะยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเฉพาะเงินได้จากการขายข้าวของชาวนา และในมาตรา 81 (1) จะยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่การขายพืชผลทางการเกษตร การขายสัตว์ และสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ เฉพาะกรณีเป็นการขายที่มีใช้การส่งออก (อาภรณ์ นารตคิลก, 2541 : 63 และ 157 – 158) ดังนั้น ในทางปฏิบัติจะมีการจัดเก็บภาษีสรรพากรจากผลผลิตทางการเกษตรถ้าเงินได้นั้นไม่เข้าข้อยกเว้นตามกฎหมายและมีจำนวนเงินได้ถึงเกณฑ์ตามที่กำหนด แต่ที่ผ่านมามีการจัดเก็บภาษีในส่วนนี้อาจจะยังจัดเก็บได้ไม่ทั่วถึงหรือเต็มเม็ดเต็มหน่วยตามที่ควรจะเป็น เหตุผลประการสุดท้าย ผู้มีเงินได้จากการเกษตรโดยเฉพาะด้านการกสิกรรมซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศและมักมีฐานะยากจน เป็นผู้ที่ยังขาดแคลนสินค้าบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีพขั้นพื้นฐาน หากปีใดผลผลิตมีราคาดี เกษตรกรเหล่านี้จะมีอำนาจซื้อเพิ่มขึ้นและทำการจับจ่ายใช้สอยซื้อหาสินค้าบริการต่าง ๆ กันมาก โดยจะมีลักษณะการบริโภคที่มีค่าแนวโน้มของการบริโภคเพิ่มต่อรายได้เพิ่ม (Marginal Propensity to Consume : MPC) สูงกว่าประชากรผู้มีรายได้มาก ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายประกันราคาผลผลิตอยู่เสมอ เช่น การประกันราคาข้าว จึงเอื้ออำนวยประโยชน์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีการบริโภคเพิ่มขึ้นดังกล่าว ผลของการบริโภคที่เพิ่มขึ้นนี้จะมีผลโดยตรงให้จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้เพิ่มขึ้น และทำให้ผลจัดเก็บภาษีอากรรวมเพิ่มขึ้นด้วย

5. ค่า R^2 และ $\bar{R}^2$ ใน 2 สมการแรกมีค่าค่อนข้างต่ำ นั่นคือตัวแปรอิสระเหล่านี้รวมกันแล้วช่วยอธิบายอัตราความผันแปร (variation) ของสัดส่วนภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ในอัตราค่อนข้างต่ำ คือ ประมาณร้อยละ 27 และร้อยละ 11 ตามลำดับ ยกเว้นสมการที่ 3 ที่ช่วยอธิบายได้ถึงร้อยละ 85 หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ร้อยละ 85 ของความผันแปรของค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีของจังหวัดกลุ่มที่ 3 สามารถอธิบายได้ด้วยค่าของตัวแปรอิสระใน

สมการนี้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่า F และค่า t แล้วพบว่าอยู่ในเกณฑ์สูงทุกสมการ แสดงว่าตัวแปรสัดส่วนรายได้สาขาการผลิตต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนภาษีที่ คาดว่าจะจัดเก็บได้ทุกตัว และสมการเหล่านี้มีนัยสำคัญโดยรวมทุกสมการ เหล่านี้อาจกล่าว โดยสรุปได้ว่า สัดส่วนของรายได้จังหวัดสาขาการผลิตต่าง ๆ นี้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และกำหนดค่าความสามารถในการเสียภาษีมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มจังหวัด โดย จะเป็นปัจจัยที่มีผลมากกับจังหวัดขนาดใหญ่

(2) ช่วงปี 2540 – 2542

$$\begin{aligned} \text{กลุ่มที่ 1 : } \hat{T} &= 0.0367 - 0.0284 \text{ AGRI} - 0.03062 \text{ SERV} \\ t &= 13.614 \quad -7.184 \quad -4.263 \\ R^2 &= 0.259 \quad \bar{R}^2 = 0.249 \quad F = 26.201 \quad N = 153 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กลุ่มที่ 2 : } \hat{T} &= 0.03311 + 0.05515 \text{ BUSI} - 0.06034 \text{ SERV} \\ t &= 4.097 \quad 1.479 \quad -1.859 \\ R^2 &= 0.117 \quad \bar{R}^2 = 0.058 \quad F = 1.991 \quad N = 33 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กลุ่มที่ 3 : } \hat{T} &= 0.0503 - 0.283 \text{ AGRI} + 0.557 \text{ BUSI} - 0.152 \text{ SERV} \\ t &= 4.272 \quad -5.616 \quad 6.089 \quad -2.902 \\ R^2 &= 0.667 \quad \bar{R}^2 = 0.641 \quad F = 25.352 \quad N = 42 \end{aligned}$$

จากสมการของช่วงเวลาหลังที่วิเคราะห์ได้ข้างต้นจะพบว่า

1. ทิศทางความสัมพันธ์ของค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีกับตัวแปรสัดส่วน รายได้ในสาขาต่าง ๆ นั้นแตกต่างกับช่วงเวลาปี 2535 – 2539 จากที่เคยมีความสัมพันธ์ทิศ ทางเดียวกันทั้งหมดได้เปลี่ยนเป็นทิศทางตรงกันข้ามเกือบทั้งหมด ยกเว้นตัวแปรสัดส่วน สาขาพาณิชย์กรรมเท่านั้นที่ยังมีทิศทางเดียวกัน เหตุผลอาจเนื่องจากได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ อย่างรุนแรงมาตั้งแต่ปี 2540 จนเป็นเหตุให้มูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GDP) จากที่เคยขยาย ตัวในอัตรามากกว่าร้อยละ 8 กลับหดตัวจนถึงขั้นติดลบ แม้ว่ามูลค่า GDP ณ ราคาปีปัจจุบัน ของแต่ละปีดังแสดงในตารางที่ 4.2 จะมีมูลค่ามากกว่าปี 2535 – 2539 แต่ก็น่าจะเนื่องมาจาก ผลของภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ประชาชนว่างงาน และธุรกิจประสบภาวะขาดทุนหรือล้ม ละลาย ได้มีผลให้ฐานภาษีคือเงินได้พึงประเมินหรือรายรับของผู้มีเงินได้ลดน้อยลง ดังนั้น ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีจึงได้ลดลง ในขณะที่มูลค่า GDP รวมหรือ GPP แต่ละ

ตาราง 4.2 GROSS DOMESTIC PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES

WHOLE KINGDOM

(Millions of Baht)

	1992	1993	1994	1995	1996
Agriculture	348,128	329,878	392,496	468,879	514,036
Crops	197,058	166,564	208,824	259,883	293,161
Livestock	35,001	32,275	35,675	42,475	43,941
Fisheries	55,764	67,410	76,152	84,262	87,836
Forestry	6,705	6,443	6,035	7,989	8,155
Agricultural services	11,526	11,149	12,463	13,284	14,134
Simple agri.processing products	42,074	46,037	53,347	60,986	66,809
Mining and quarrying	42,306	44,259	48,667	50,326	63,381
Manufacturing	778,987	892,369	1,017,536	1,189,037	1,303,417
Construction	190,529	220,771	267,801	303,217	341,656
Electricity and water supply	65,506	75,739	84,552	99,440	111,339
Transportation and communication	205,216	237,757	269,704	302,610	340,568
Wholesale and retail trade	477,027	530,904	600,747	668,931	714,794
Banking, insurance and real estate	182,182	232,191	280,595	315,514	346,263
Ownership of dwellings	75,437	81,247	88,795	99,338	109,279
Public administration and defence	105,392	117,683	127,524	159,789	174,436
Services	360,206	407,461	456,080	535,615	603,663
G D P.	2,830,916	3,170,259	3,634,497	4,192,696	4,622,831

GROSS DOMESTIC PRODUCT AT CONSTANT 1988 PRICES

	1992	1993	1994	1995	1996
Agriculture	296,277	292,296	308,014	318,976	331,068
Crops	177,015	167,206	175,699	184,415	195,889
Livestock	30,305	31,572	31,445	31,671	32,315
Fisheries	40,250	45,547	490,804	50,731	49,998
Forestry	5,671	5,186	4,558	5,919	5,769
Agricultural services	9,426	8,792	9,030	9,016	9,183
Simple agri.processing products	33,610	33,993	37,478	37,224	37,914
Mining and quarrying	37,959	40,770	43,841	44,750	52,879
Manufacturing	672,636	747,943	817,886	919,740	981,463
Construction	138,700	150,710	172,036	183,986	196,619
Electricity and water supply	57,115	62,253	68,911	79,083	83,091
Transportation and communication	172,764	191,420	213,273	239,090	267,076
Wholesale and retail trade	378,668	408,364	445,939	489,188	496,812
Banking, insurance and real estate	148,423	183,095	210,505	223,726	231,849
Ownership of dwellings	65,978	69,479	73,743	78,616	84,101
Public administration and defence	66,180	68,131	70,113	78,494	83,492
Services	247,869	259,477	271,151	290,603	311,171
G D P.	2,282,569	2,473,939	2,695,412	2,946,252	3,119,621

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

ตาราง 4.2 (ต่อ) GROSS DOMESTIC PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES

(Millions of Baht)

	1997	1998	1999p
Agriculture	529,737	586,380	516,957
Crops	303,149	330,017	267,613
Livestock	43,931	43,806	49,940
Fisheries	94,933	126,139	109,257
Forestry	6,736	5,556	5,211
Agricultural services	14,402	15,169	15,038
Simple agri.processing products	66,586	65,693	69,898
Mining and quarrying	82,318	84,150	85,870
Manufacturing	1,362,681	1,362,990	1,435,369
Construction	269,252	175,109	162,083
Electricity and water supply	116,848	128,433	129,914
Transportation and communication	369,171	360,263	376,033
Wholesale and retail trade	756,657	729,313	735,822
Banking,insurance and real estate	322,733	243,096	151,568
Ownership of dwellings	115,076	120,099	127,827
Public administration and defence	183,523	196,854	203,150
Services	632,253	641,743	690,794
G D P.	4,740,249	4,628,430	4,615,386

GROSS DOMESTIC PRODUCT AT CONSTANT 1988 PRICES

	1997	1998	1999p
Agriculture	328,852	318,669	326,848
Crops	197,869	191,603	200,490
Livestock	33,031	30,662	31,350
Fisheries	47,546	48,649	46,776
Forestry	4,550	3,345	3,424
Agricultural services	8,971	8,406	8,277
Simple agri.processing products	36,885	36,004	36,531
Mining and quarrying	59,950	56,242	61,309
Manufacturing	997,011	882,917	988,202
Construction	144,702	88,336	83,585
Electricity and water supply	87,482	85,962	89,134
Transportation and communication	279,657	254,244	270,544
Wholesale and retail trade	478,563	411,821	424,963
Banking,insurance and real estate	204,650	142,578	88,638
Ownership of dwellings	89,693	93,652	98,320
Public administration and defence	86,231	92,384	93,750
Services	317,737	316,553	333,864
G D P.	3,074,528	2,743,359	2,859,157

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรื

จังหวัดยังมีตัวเลขเพิ่มขึ้นทั้งที่ภาวะเศรษฐกิจได้ชะลอตัวจนเข้าสู่ภาวะตกต่ำต่อเนื่องมาอีกหลายปี จึงมีเครื่องหมายความสัมพันธ์เป็นลบเกือบทั้งหมด แต่ถ้าพิจารณาจากภาวะเศรษฐกิจที่แท้จริงซึ่งตกต่ำแล้ว ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษียังคงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน สำหรับสาขาพาณิชย์กรรมที่ยังคงมีเครื่องหมายเป็นบวกนั้นพิจารณาได้ว่า น่าจะเนื่องมาจากมูลค่าภาคการเงินการธนาคารและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ในการศึกษานี้ได้นิยามรวมไว้ในสาขาพาณิชย์กรรม ได้เกิดวิกฤตหนักและรุนแรงกว่าภาคการผลิตอื่น ๆ จนมีมูลค่าลดลงอย่างมาก อีกทั้งภาคธุรกิจนี้ถือว่าเป็นธุรกิจต้นน้ำ เมื่อเกิดวิกฤตขึ้นจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (spill over effect) จึงมีผลต่อค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีโดยตรง เหล่านี้ จึงน่าจะมีผลให้ตัวแปรมีเครื่องหมายความสัมพันธ์เป็นบวก คือ เมื่อมูลค่าการผลิตสาขาพาณิชย์กรรมลดลง จะทำให้ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษียลดลงด้วย

2. ตัวแปรรายได้สาขาการผลิตที่มีนัยสำคัญต่อค่าความสามารถในการเสียภาษีในช่วงนี้ ก็แตกต่างจากช่วงเวลาปี 2535 – 2539 โดยสาขาอุตสาหกรรมไม่มีนัยสำคัญ ในขณะที่สาขาเกษตรกรรมและสาขานักบริการมีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะต่อจังหวัดในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 หรือกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาหลังนี้ค่าความสามารถในการเสียภาษีสรรพากรจะขึ้นอยู่กับรายได้ในสาขาเกษตรกรรม สาขาพาณิชย์กรรม และสาขานักบริการ โดยมีความสำคัญลดหลั่นกันตามลำดับ เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรสาขาต่าง ๆ มีจำนวนลดหลั่นกัน สำหรับตัวแปรสาขาอุตสาหกรรมที่ไม่มีนัยสำคัญนั้น ก็อาจเนื่องมาจากการผลิตภาคการก่อสร้างที่ในการศึกษานี้ได้นิยามรวมไว้ในสาขาอุตสาหกรรมนี้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตในภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จนมีมูลค่าลดลงมาก

3. ค่า R^2 และ $\bar{R}^2$ ในสมการต่าง ๆ มีค่าลดลงจากช่วงเวลาก่อนทุกสมการเหลือประมาณร้อยละ 25 , ร้อยละ 6 และร้อยละ 64 ตามลำดับ นั่นคือตัวแปรทางเศรษฐกิจเหล่านี้ ยังคงมีอิทธิพลมากในการอธิบายความผันแปรของค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีของกลุ่มจังหวัดใหญ่ สำหรับค่า F และค่า t มีค่ามากในสมการที่ 1 และ 3 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับค่าความสามารถในการเสียภาษี และสมการประมาณค่าความสามารถนี้ก็มีนัยสำคัญโดยรวมด้วย แต่สำหรับสมการที่ 2 ค่า F มีค่าต่ำกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ที่กำหนดไว้ ส่วนค่า t ของสาขาพาณิชย์กรรมและสาขานักบริการที่มีค่าต่ำนั้น จะมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นประมาณ 85 และ 93 % ตามลำดับ หรือกล่าวได้ว่า สำหรับจังหวัดในกลุ่มที่ 2 ค่าความสามารถในการเสียภาษียังคงมีความสัมพันธ์และถูกกำหนดโดยรายได้ในสาขาพาณิชย์กรรมและสาขานักบริการ แต่ค่าความสามารถโดยรวมมีนัย

สำคัญลดลง ทำให้วิเคราะห์ต่อไปได้ว่าภาษีสรรพากรที่จัดเก็บได้ของจังหวัดกลุ่มที่ 2 อาจจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านความพยายามของเจ้าหน้าที่มากกว่าปัจจัยด้านศักยภาพหรือความสามารถในการเสียภาษี

ดังนั้น โดยสรุปแล้วจะได้นำสมการประมาณค่าความสามารถที่วิเคราะห์ได้ทั้ง 6 สมการไปคำนวณหาค่าความสามารถหรือสัดส่วนของภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ของจังหวัดกลุ่มต่าง ๆ ต่อไป วิธีการก็โดยการหาค่าเฉลี่ยของสัดส่วนรายได้ในสาขาการผลิตต่าง ๆ ของแต่ละจังหวัด แล้วนำไปแทนค่าในสมการของกลุ่มจังหวัดนั้น ๆ ผลที่ได้จะเป็นค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีตามตารางที่ 4.3 – 4.6 โดยตารางที่ 4.3 – 4.4 แสดงค่าความสามารถตามลำดับของจังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษีจริงจากสูงสุดไปต่ำสุดในแต่ละกลุ่มเหมือนตารางแบ่งกลุ่มจังหวัดที่ 4.1 ส่วนตารางที่ 4.5 – 4.6 ได้จัดเรียงจังหวัดตามค่าความสามารถจากสูงสุดไปต่ำสุด

ค่าความสามารถที่ปรากฏตามตารางดังกล่าวทั้งหมดจะแสดงถึงค่าประมาณโดยเฉลี่ยของสัดส่วนภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ต่อ GPP ของแต่ละจังหวัดในแต่ละช่วงเวลา โดยมีหน่วย : ล้านบาท ตามหน่วยของสัดส่วนรายได้จังหวัด เช่น ตารางที่ 4.3 ปี 2535 – 2539 กลุ่มที่ 1 สุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่จัดเก็บภาษีจริงเฉลี่ยได้สูงสุดของกลุ่มนี้ แต่มีค่าความสามารถ = 0.015947 หมายความว่าจาก GPP มูลค่า 1 ล้านบาทคาดว่าจะจัดเก็บภาษีได้ = 15,947 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.59 ของ GPP ซึ่งจัดว่ามีความสามารถในการเสียภาษีต่ำเป็นลำดับที่ 44 จากจำนวนทั้งสิ้น 60 จังหวัดของกลุ่มนี้ แต่ผลการจัดเก็บได้จริงกลับสูงสุดซึ่งสะท้อนว่าน่าจะมีความพยายามอยู่ในระดับสูง ในขณะที่ถ้าพูนจัดเก็บภาษีจริงได้เป็นลำดับที่ 18 แต่มีค่าความสามารถสูงสุด = 0.023357 หมายความว่าจาก GPP มูลค่า 1 ล้านบาทคาดว่าจะจัดเก็บภาษีได้ = 23,357 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.33 ของ GPP ซึ่งสะท้อนว่าถ้าพูนน่าจะมีความพยายามน้อยกว่าสุราษฎร์ธานีเมื่อเปรียบเทียบกับกันภายในกลุ่มนี้ นอกจากนี้ยังมีอีกหลายจังหวัดที่มีความสามารถสูงหรือค่อนข้างสูง แต่จัดเก็บภาษีได้น้อยกว่าจังหวัดที่มีความสามารถต่ำกว่า ส่วนตารางที่ 4.4 ที่แสดงค่าความสามารถปี 2540 – 2542 ก็มีลักษณะในทำนองเดียวกับที่ได้กล่าวมา

สำหรับจังหวัดที่เลยตั้งข้อสังเกตไว้ในตอนต้นว่ามีอัตราเพิ่มของค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษีสูงอย่างโดดเด่นคือ ระยองและปราจีนบุรีนั้น เมื่อพิจารณาค่าความสามารถตามตารางที่ 4.4 แล้วพบว่า ในปี 2540 – 2542 ระยองซึ่งอยู่ในกลุ่มที่ 3 มีผลจัดเก็บภาษีเฉลี่ยในลำดับที่ 4 ในขณะที่มีค่าความสามารถในลำดับที่ 11 แต่ปราจีนบุรีซึ่งอยู่ในกลุ่มที่ 2

ตารางที่ 4.3 ค่าความสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	ค่าความสามารถ	ลำดับที่ความสามารถ
1	สุราษฎร์ธานี	921.05	0.015947317	44
2	ราชบุรี	881.54	0.021452603	3
3	นครสวรรค์	830.95	0.018684052	14
4	อุตรธานี	736.92	0.017455119	25
5	เชียงใหม่	698.35	0.018408933	18
6	นครศรีธรรมราช	679.25	0.017464583	24
7	ลำปาง	644.52	0.021487332	2
8	กาญจนบุรี	620.05	0.020903886	4
9	สุพรรณบุรี	592.17	0.020402624	8
10	ประจวบคีรีขันธ์	575.65	0.019335551	10
11	อุบลราชธานี	559.19	0.018156767	20
12	พิษณุโลก	556.85	0.016963889	30
13	จันทบุรี	548.80	0.018409652	17
14	ลพบุรี	531.20	0.018676050	15
15	เพชรบุรี	498.51	0.020448197	7
16	ตรัง	457.76	0.015129779	51
17	นราธิวาส	389.86	0.017147081	26
18	ลำพูน	348.56	0.023357489	1
19	ยะลา	332.39	0.016288079	38
20	ปราจีนบุรี	329.13	0.020451830	6
21	ชุมพร	312.66	0.015161642	50
22	บุรีรัมย์	310.92	0.017692192	22
23	เพชรบูรณ์	307.99	0.015888032	46
24	สุโขทัย	279.00	0.016955580	31
25	หนองคาย	269.50	0.018388360	19
26	สุรินทร์	264.22	0.016517025	35
27	ตราด	257.93	0.016111314	43
28	แพร่	256.38	0.016270762	40
29	ตาก	248.89	0.019504704	9
30	ปัตตานี	248.79	0.014274371	55

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) ค่าความสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	ค่าความสามารถ	ลำดับที่ความสามารถ
31	อุตรดิตถ์	245.77	0.018571240	16
32	ชัยภูมิ	243.23	0.017595225	23
33	กำแพงเพชร	241.60	0.019264728	12
34	พิจิตร	236.33	0.016807603	34
35	ศรีสะเกษ	228.09	0.016193957	41
36	สกลนคร	219.77	0.017023562	29
37	สมุทรสงคราม	218.50	0.019267794	11
38	อ่างทอง	218.20	0.020687777	5
39	ระนอง	214.36	0.014861661	54
40	นครนายก	214.09	0.018106468	21
41	กระบี่	212.30	0.014034571	56
42	ร้อยเอ็ด	209.18	0.016853706	32
43	สิงห์บุรี	205.86	0.019235149	13
44	กาฬสินธุ์	199.17	0.016331873	36
45	มหาสารคาม	192.03	0.016314261	37
46	พะเยา	173.44	0.015686899	48
47	ชัยนาท	170.78	0.017115951	27
48	พังงา	169.87	0.013151214	57
49	นครพนม	164.85	0.016121616	42
50	เลย	164.39	0.015376319	49
51	พัทลุง	151.11	0.016277898	39
52	สระแก้ว	139.02	0.010392562	58
53	น่าน	130.68	0.015896784	45
54	มุกดาหาร	127.05	0.017063201	28
55	อุทัยธานี	123.14	0.015853972	47
56	ยโสธร	118.61	0.016825870	33
57	สตูล	97.82	0.014987037	53
58	แม่ฮ่องสอน	91.11	0.015027533	52
59	หนองบัวลำภู	77.95	0.008861238	60
60	อำนาจเจริญ	61.80	0.009673836	59

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) ค่าความสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 2

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	ค่าความสามารถ	ลำดับที่ความสามารถ
1	นครปฐม	1,846.26	0.026237253	8
2	อยุธยา	1,841.87	0.028706692	5
3	สมุทรสาคร	1,839.84	0.030715671	4
4	ฉะเชิงเทรา	1,521.17	0.026780542	7
5	นครราชสีมา	1,426.00	0.030864633	3
6	สระบุรี	1,284.34	0.032563152	2
7	ภูเก็ต	1,205.72	0.039601302	1
8	ขอนแก่น	1,062.10	0.027484147	6

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) ค่าความสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 3

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	ค่าความสามารถ	ลำดับที่ความสามารถ
1	กรุงเทพฯ	301,744.22	0.200429708	1
2	สมุทรปรา	16,831.67	0.069265046	3
3	ชลบุรี	7,338.83	0.052376230	5
4	ปทุมธานี	5,625.94	0.061433154	4
5	นนทบุรี	5,466.66	0.093736399	2
6	สงขลา	3,079.59	0.047946257	6
7	ระยอง	2,807.95	0.044153622	7
8	เชียงใหม่	2,441.22	0.031119985	8

ตารางที่ 4.4 ค่าความสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	ค่าความสามารถ	ลำดับที่ความสามารถ
1	กาญจนบุรี	928.37	0.026345333	2
2	พิษณุโลก	885.33	0.020268004	23
3	สุพรรณบุรี	884.13	0.024282718	5
4	ลพบุรี	857.96	0.023731322	7
5	อุบลราชธานี	789.8	0.021893993	14
6	ลำพูน	754.37	0.028408987	1
7	จันทบุรี	738.43	0.022627042	11
8	เพชรบุรี	710.63	0.024559798	4
9	ศรีสะเกษ	673.04	0.016751967	46
10	บุรีรัมย์	526.17	0.021580748	16
11	นราธิวาส	480.55	0.018301637	41
12	ยะลา	470.63	0.019313526	32
13	ชุมพร	464.77	0.017106326	45
14	เพชรบูรณ์	464.76	0.018711857	36
15	ร้อยเอ็ด	439.45	0.019839948	27
16	กำแพงเพชร	431.39	0.023222102	9
17	ชัยภูมิ	400.41	0.021530387	17
18	ปัตตานี	399.85	0.014896882	50
19	สุโขทัย	399.47	0.020126036	25
20	สุรินทร์	399.41	0.01952905	30
21	พิจิตร	396.76	0.018554601	38
22	แพร่	391.13	0.020285929	22
23	หนองคาย	385.82	0.023521798	8
24	ตาก	378.07	0.022570256	12
25	สกลนคร	371.91	0.020519787	19
26	อุตรดิตถ์	358.15	0.022438658	13
27	มหาสารคาม	348.19	0.02044926	21
28	สมุทรสง	338.41	0.024001701	6
29	อ่างทอง	338.14	0.025941766	3
30	กระบี่	337.37	0.0149401	49

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) ค่าความสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	ค่าความสามารถ	ลำดับที่ความสามารถ
31	กาฬสินธุ์	327.84	0.019778286	28
32	ตราด	323.71	0.018345818	40
33	ศรีสะเกษ	321.97	0.019658001	29
34	สิงห์บุรี	308.64	0.023158766	10
35	นครพนม	286.32	0.020880126	18
36	นครนายก	280.79	0.021774945	15
37	ชัยนาท	274.80	0.020505050	20
38	ระนอง	270.75	0.016175396	47
39	พังงา	262.00	0.013946563	51
40	เลย	258.46	0.018380439	39
41	พะเยา	258.37	0.018590265	37
42	สระแก้ว	238.08	0.020258158	24
43	พัทลุง	237.27	0.01878209	35
44	น่าน	200.08	0.019106209	33
45	มุกดาหาร	199.71	0.019525945	31
46	ยโสธร	199.50	0.020027991	26
47	อุทัยธานี	186.85	0.018863547	34
48	สตูล	147.48	0.015294561	48
49	หนองบัวลำภู	116.20	0.018049362	42
50	อำนาจเจริญ	105.69	0.018029734	43
51	แม่ฮ่องสอน	92.70	0.017855913	44

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) ค่าความสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 2

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	ค่าความสามารถ	ลำดับที่ความสามารถ
1	สระบุรี	1,959.31	0.031904306	3
2	ขอนแก่น	1,689.94	0.029056403	8
3	สุราษฎร์ธานี	1,463.42	0.026072626	11
4	ประจวบ	1,438.24	0.031817827	5
5	ราชบุรี	1,308.19	0.032072035	2
6	นครสวรรค์	1,203.22	0.031147149	6
7	ปราจีนบุรี	1,115.05	0.038263955	1
8	อุดรธานี	1,112.25	0.027886075	10
9	ลำปาง	1,095.56	0.031826881	4
10	นครศรีธรรมราช	1,047.85	0.029906934	7
11	เชียงใหม่	1,045.41	0.028539639	9

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) ค่าความสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษี ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 3

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	ค่าความสามารถ	ลำดับที่ความสามารถ
1	กรุงเทพฯ	358,831.84	0.166629807	1
2	ชลบุรี	19,427.25	0.080404949	5
3	สมุทรปราการ	19,333.17	0.071433762	7
4	ระยอง	13,615.40	0.056110853	11
5	ปทุมธานี	9,366.36	0.073049481	6
6	นนทบุรี	8,697.90	0.118155512	2
7	อยุธยา	5,023.90	0.090818496	3
8	สงขลา	3,790.86	0.017584999	14
9	เชียงใหม่	3,300.36	0.059073825	9
10	สมุทรสาคร	3,222.50	0.034426255	13
11	นครปฐม	2,913.25	0.081723267	4
12	ฉะเชิงเทรา	2,733.32	0.066620136	8
13	นครราชสีมา	2,414.64	0.056874622	10
14	ภูเก็ต	2,108.35	0.044087279	12

มีความสามารถในลำดับสูงสุดกลับมีผลการจัดเก็บภาษีเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 7 แสดงว่าระยะของมีความพยายามสูงจนสามารถจัดเก็บภาษีได้เกินกว่าความสามารถของตนเอง ในขณะที่ปราจีนบุรีก็ใช้ความพยายามสูงขึ้นมากเช่นกัน เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของคนที่มีความอยู่สูง ซึ่งจะได้พิจารณาค่าความพยายามของจังหวัดดังกล่าวนี้ต่อไป

ส่วนตารางที่ 4.5 – 4.6 ซึ่งแสดงค่าความสามารถจากสูงสุดไปต่ำสุดนั้นจะพบว่าจังหวัดที่มีค่าความสามารถสูงสุดและต่ำสุดเป็นดังนี้

(1) ช่วงปี 2535 - 2539

- จังหวัดที่มีค่าความสามารถสูงสุดในแต่ละกลุ่มตามลำดับ คือ

กลุ่มที่ 1 คือ ลำพูน = 0.0234 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 2.34 ของ GPP

กลุ่มที่ 2 คือ ภูเก็ต = 0.0396 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 3.96 ของ GPP

กลุ่มที่ 3 คือ กรุงเทพฯ = 0.2004 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 20.04 ของ GPP

- จังหวัดที่มีค่าความสามารถต่ำสุดในแต่ละกลุ่มตามลำดับ คือ

กลุ่มที่ 1 คือ หนองบัวลำภู = 0.0089 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 0.89 ของ GPP

กลุ่มที่ 2 คือ นครปฐม = 0.0262 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 2.62 ของ GPP

กลุ่มที่ 3 คือ เชียงใหม่ = 0.0311 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 3.11 ของ GPP

(2) ช่วงปี 2540 – 2542

- จังหวัดที่มีค่าความสามารถสูงสุดในแต่ละกลุ่มตามลำดับ คือ

กลุ่มที่ 1 คือ ลำพูน = 0.0284 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 2.84 ของ GPP

กลุ่มที่ 2 คือ ปราจีนบุรี = 0.0383 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 3.83 ของ GPP

กลุ่มที่ 3 คือ กรุงเทพฯ = 0.1666 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 16.66 ของ GPP

- จังหวัดที่มีค่าความสามารถต่ำสุดในแต่ละกลุ่มตามลำดับ คือ

กลุ่มที่ 1 คือ พังงา = 0.0139 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 1.39 ของ GPP

กลุ่มที่ 2 คือ สุราษฎร์ธานี = 0.0261 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 2.61 ของ GPP

กลุ่มที่ 3 คือ สงขลา = 0.0176 หรือควรจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 1.76 ของ GPP

ตารางที่ 4.5 จัดลำดับค่าความสามารถ ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	ค่าความสามารถ	ที่	จังหวัด	ค่าความสามารถ
1	ลำพูน	0.023357489	31	สุโขทัย	0.016955558
2	ลำปาง	0.021487332	32	ร้อยเอ็ด	0.016853706
3	ราชบุรี	0.021452603	33	ยโสธร	0.01682587
4	กาญจนบุรี	0.020903886	34	พิจิตร	0.016807603
5	อ่างทอง	0.020687777	35	สุรินทร์	0.016517025
6	ปราจีนบุรี	0.02045183	36	กาฬสินธุ์	0.016331873
7	เพชรบุรี	0.020448197	37	มหาสารคาม	0.016314261
8	สุพรรณบุรี	0.020402624	38	ยะลา	0.016288079
9	ตาก	0.019504704	39	พัทลุง	0.016277898
10	ประจวบคีรีขันธ์	0.019335551	40	แพร่	0.016270762
11	สมุทรสงคราม	0.019267794	41	ศรีสะเกษ	0.016193957
12	กำแพงเพชร	0.019264728	42	นครพนม	0.016121616
13	สิงห์บุรี	0.019235149	43	ตราด	0.016111314
14	นครสวรรค์	0.018684052	44	สุราษฎร์ธานี	0.015947317
15	ลพบุรี	0.01867605	45	น่าน	0.015896784
16	อุตรดิตถ์	0.01857124	46	เพชรบูรณ์	0.015888032
17	จันทบุรี	0.018409652	47	อุทัยธานี	0.015853972
18	เชียงราย	0.018408933	48	พะเยา	0.015686899
19	หนองคาย	0.01838836	49	เลย	0.015376319
20	อุบลราชธานี	0.018156767	50	ชุมพร	0.015161642
21	นครนายก	0.018106468	51	ตรัง	0.015129779
22	บุรีรัมย์	0.017692192	52	แม่ฮ่องสอน	0.015027533
23	ชัยภูมิ	0.017595225	53	สตูล	0.014987037
24	นครศรีธรรมราช	0.017464583	54	ระนอง	0.014861661
25	อุดรธานี	0.017455119	55	ปัตตานี	0.014274371
26	นราธิวาส	0.017147081	56	กระบี่	0.014034571
27	ชัยนาท	0.017115951	57	พังงา	0.013151214
28	มุกดาหาร	0.017063201	58	สระแก้ว	0.010392562
29	สกลนคร	0.017023562	59	อำนาจเจริญ	0.009673836
30	พิษณุโลก	0.016963889	60	หนองบัวลำภู	0.008861238

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) จัดลำดับค่าความสามารถ ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 2

ที่	จังหวัด	ค่าความสามารถ
1	ภูเก็ต	0.039601302
2	สระบุรี	0.032563152
3	นครราชสีมา	0.030864633
4	สมุทรสาคร	0.030715671
5	อยุธยา	0.028706692
6	ขอนแก่น	0.027484147
7	ฉะเชิงเทรา	0.026780542
8	นครปฐม	0.026237253

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) จัดลำดับค่าความสามารถ ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 3

ที่	จังหวัด	ค่าความสามารถ
1	กรุงเทพฯ	0.200429708
2	นนทบุรี	0.093736399
3	สมุทรปราการ	0.069265046
4	ปทุมธานี	0.061433154
5	ชลบุรี	0.05237623
6	สงขลา	0.047946257
7	ระยอง	0.044153622
8	เชียงใหม่	0.031119985

ตารางที่ 4.6 จัดลำดับค่าความสามารถปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	ค่าความสามารถ	ที่	จังหวัด	ค่าความสามารถ
1	ลำพูน	0.028408987	27	ร้อยเอ็ด	0.019839948
2	กาญจนบุรี	0.026345333	28	กาฬสินธุ์	0.019778286
3	อ่างทอง	0.025941766	29	ศรีสะเกษ	0.019658001
4	เพชรบุรี	0.024559798	30	สุรินทร์	0.01952905
5	สุพรรณบุรี	0.024282718	31	มุกดาหาร	0.019525945
6	สมุทรสงคราม	0.024001701	32	ยะลา	0.019313526
7	ลพบุรี	0.023731322	33	น่าน	0.019106209
8	หนองคาย	0.023521798	34	อุทัยธานี	0.018863547
9	กำแพงเพชร	0.023222102	35	พัทลุง	0.01878209
10	สิงห์บุรี	0.023158766	36	เพชรบูรณ์	0.018711857
11	จันทบุรี	0.022627042	37	พะเยา	0.018590265
12	ตาก	0.022570256	38	พิจิตร	0.018554601
13	อุตรดิตถ์	0.022438658	39	เลย	0.018380439
14	อุบลราชธานี	0.021893993	40	ตราด	0.018345818
15	นครนายก	0.021774945	41	นราธิวาส	0.018301637
16	บุรีรัมย์	0.021580748	42	หนองบัวลำภู	0.018049362
17	ชัยภูมิ	0.021530387	43	อำนาจเจริญ	0.018029734
18	นครพนม	0.020880126	44	แม่ฮ่องสอน	0.017855913
19	สกลนคร	0.020519787	45	ชุมพร	0.017106326
20	ชัยนาท	0.02050505	46	ตรัง	0.016751967
21	มหาสารคาม	0.02044926	47	ระนอง	0.016175396
22	แพร่	0.020285929	48	สตูล	0.015294561
23	พิจิตร	0.020268004	49	กระบี่	0.0149401
24	สระแก้ว	0.020258158	50	ปัตตานี	0.014896882
25	สุโขทัย	0.020126036	51	พังงา	0.013946563
26	ยโสธร	0.020027991			

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) จัดลำดับค่าความสามารถ ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 2

ที่	จังหวัด	ค่าความสามารถ
1	ปราจีนบุรี	0.038263955
2	ราชบุรี	0.032072035
3	สระบุรี	0.031904306
4	ลำปาง	0.031826881
5	ประจวบคีรีขันธ์	0.031817827
6	นครสวรรค์	0.031147149
7	นครศรีธรรมราช	0.029906934
8	ขอนแก่น	0.029056403
9	เชียงราย	0.028539639
10	อุดรธานี	0.027886075
11	สุราษฎร์ธานี	0.026072626

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) จัดลำดับค่าความสามารถ ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 3

ที่	จังหวัด	ค่าความสามารถ
1	กรุงเทพฯ	0.166629807
2	นนทบุรี	0.118155512
3	อยุธยา	0.090818496
4	นครปฐม	0.081723267
5	ชลบุรี	0.080404949
6	ปทุมธานี	0.073049481
7	สมุทรปราการ	0.071433762
8	ฉะเชิงเทรา	0.066620136
9	เชียงใหม่	0.059073825
10	นครราชสีมา	0.056874622
11	ระยอง	0.056110853
12	ภูเก็ต	0.044087279
13	สมุทรสาคร	0.034426255
14	สงขลา	0.017584999

4.2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีซึ่งดูได้จากค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษี (Tax Effort Index)

ในส่วนที่ผ่านมาได้เสนอผลการศึกษาค่าความสามารถในการเสียภาษีสรรพากรเป็นรายจังหวัดในลักษณะเป็นค่าเฉลี่ยของสัดส่วนภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ต่อมูลค่า GPP แต่ละจังหวัด ซึ่งค่าความสามารถนี้จะใช้เป็นฐานเพื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของภาษีที่จัดเก็บได้จริงต่อ GPP ต่อไป ผลที่ได้จะเป็นค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีของจังหวัดต่าง ๆ ในลักษณะของค่าเฉลี่ยเช่นเดียวกัน หรือเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{Tax Effort} = \frac{\text{Actual Tax} / \text{GPP}}{\text{Expected Tax} / \text{GPP}}$$

$$TE_i = \frac{T_i / \text{GPP}_i}{\hat{T}_i}$$

โดยที่	TE_i	=	ค่าดัชนีความพยายามจัดเก็บภาษีของจังหวัด i
	T_i	=	ภาษีที่จัดเก็บได้จริงของจังหวัด i
	T_i / GPP_i	=	สัดส่วนภาษีที่จัดเก็บได้จริงของจังหวัด i
	$\hat{T}_i$	=	สัดส่วนภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ของจังหวัด i

ค่าดัชนีความพยายาม (Tax Effort Index) ที่คำนวณได้จากสูตรข้างต้นจะแสดงถึงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนระหว่างสัดส่วนภาษีที่จัดเก็บได้จริงต่อ GPP เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ต่อ GPP หรือเป็นดัชนีที่จะแสดงว่ามีการจัดเก็บภาษีได้มากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับค่าความสามารถหรือภาษีที่ควรที่จะจัดเก็บได้ จึงได้ถือว่าเป็นเครื่องชี้ถึงระดับของความพยายามในการจัดเก็บภาษี นั่นคือ

ถ้าค่าดัชนี = 1 แสดงว่ามีการจัดเก็บภาษีได้เท่ากับค่าความสามารถ หรือเท่ากับจำนวนภาษีที่ควรที่จะจัดเก็บได้ ซึ่งถือว่าเป็นระดับความพยายามอยู่ในเกณฑ์ปกติ

ถ้าค่าดัชนี > 1 แสดงว่ามีการจัดเก็บภาษีได้มากกว่าค่าความสามารถ หรือมากกว่าจำนวนภาษีที่ควรที่จะจัดเก็บได้ ซึ่งถือว่าเป็นระดับความพยายามอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ถ้าค่าดัชนี < 1 แสดงว่ามีการจัดเก็บภาษีได้น้อยกว่าค่าความสามารถ หรือน้อยกว่าจำนวนภาษีที่ควรที่จะจัดเก็บได้ ซึ่งถือว่าเป็นระดับความพยายามอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ดังนั้น เมื่อได้คำนวณค่าเฉลี่ยของสัดส่วนภาษีที่จัดเก็บได้จริงต่อ GPP ของแต่ละจังหวัดแล้วนำไปเปรียบเทียบกับค่าความสามารถของจังหวัดนั้น ๆ ตามสูตรแล้ว ผลที่ได้จึง

เป็นค่าดัชนีความพยายามดังแสดงในตารางที่ 4.7 – 4.12 โดยตารางที่ 4.7 – 4.8 ได้จัดเรียงจังหวัดตามลำดับค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษีเหมือนตารางแบ่งกลุ่มจังหวัดที่ 4.1 ส่วนตารางที่ 4.9 – 4.10 ได้จัดเรียงจังหวัดตามลำดับค่าความสามารถจากสูงสุดไปต่ำสุด และตารางที่ 4.11 – 4.12 ได้จัดเรียงจังหวัดตามลำดับค่าความพยายามจากสูงสุดไปต่ำสุด

จากตารางที่ 4.7 – 4.8 จะพบว่าจังหวัดที่จัดเก็บเม็ดเงินภาษีเฉลี่ยได้สูงสุดในแต่ละกลุ่มจะมีระดับความพยายามอยู่ในเกณฑ์สูง คือดัชนี > 1 แทบทั้งสิ้น ยกเว้นกาญจนบุรีซึ่งอยู่ในกลุ่มแรกของปี 2540 – 2542 ที่มีค่าดัชนี = 0.8047 เป็นลำดับที่ 41 หรือมีส่วนส่วนของภาษีที่จัดเก็บได้จริงคิดเป็นร้อยละ 80.47 ของค่าความสามารถของตนเอง และสระบุรีที่จัดเก็บเป็นเม็ดเงินภาษีได้สูงสุดในกลุ่มที่ 2 มีค่าดัชนี = 0.9826 เป็นลำดับที่ 7 หรือมีส่วนส่วนของภาษีที่จัดเก็บได้จริงคิดเป็นร้อยละ 98.26 ของค่าความสามารถของตนเอง ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ที่มีค่าดัชนี > 1 นั้นหมายความว่าสัดส่วนภาษีที่จัดเก็บได้จริงคิดเป็นร้อยละมากกว่า 100 ของค่าความสามารถหรือจัดเก็บได้เกินกว่าค่าความสามารถ เช่น สุราษฎร์ธานี มีค่าดัชนี = 1.4412 หมายความว่าจัดเก็บได้เป็นร้อยละ 144 ของค่าความสามารถ

สำหรับข้อสังเกตที่ได้กล่าวถึงต่อเนื่องกันมาเกี่ยวกับจังหวัดระยองและปราจีนบุรีที่มีค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษีที่ใช้เป็นเกณฑ์แบ่งจังหวัดของช่วงเวลาหลังเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาแรกในอัตราสูงนั้น เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 4.8 ในกลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 2 แล้วจะพบว่า

- ระยอง จัดเก็บเม็ดเงินภาษีสูงเป็นลำดับที่ 4 ในขณะที่มีความสามารถเป็นลำดับที่ 11 และมีค่าความพยายามในเกณฑ์สูง = 1.1998 เป็นลำดับที่ 5 จึงสามารถสรุปได้เช่นเดิมอีกครั้งหนึ่งว่า ระยองซึ่งมีผลการจัดเก็บภาษีเฉลี่ยในปี 2540 – 2542 เพิ่มขึ้นจากปี 2535 – 2539 ถึงเกือบ 4 เท่า นั่นคือว่าได้ใช้ความพยายามเพิ่มขึ้นมากจนสามารถจัดเก็บภาษีได้เกินกว่าความสามารถของตน โดยมีความพยายามเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 65.40 เป็นร้อยละ 119.98 ของค่าความสามารถ ในขณะที่ความสามารถอยู่ในลำดับท้าย ๆ ของกลุ่ม

- ปราจีนบุรี จัดเก็บเม็ดเงินภาษีสูงเป็นลำดับที่ 7 ในขณะที่มีความสามารถเป็นลำดับที่ 1 และมีค่าความพยายามในเกณฑ์สูง = 1.1159 เป็นลำดับที่ 3 ก็สามารถสรุปได้เช่นเดิมเช่นเดียวกันว่า การที่ปราจีนบุรีมีผลการจัดเก็บภาษีเฉลี่ยในปี 2540 – 2542 เพิ่มขึ้นจากปี 2535 – 2539 มากกว่า 2 เท่า ถือว่าเป็นการใช้ความพยายามเพิ่มขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของคนที่มียู่สูง โดยมีความพยายามเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 73.73 เป็นร้อยละ 111.59 ของค่าความสามารถ ในขณะที่ความสามารถอยู่ลำดับสูงสุดของกลุ่ม

ตารางที่ 4.7 ค่าความพยายามเรียงตามค่าเฉลี่ยผลจัดเก็บภาษี ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	เฉลี่ยจัดเก็บ / GPP	ค่าความสามารถ	ลำดับที่	ค่าความพยายาม	ลำดับที่
1	สุราษฎร์ธานี	921.05	0.022982811	0.015947317	44	1.441170963	4
2	ราชบุรี	881.54	0.023077899	0.021452603	3	1.07576217	23
3	นครสวรรค์	830.95	0.02447958	0.018684052	14	1.310185837	11
4	อุดรธานี	736.92	0.020712602	0.017455119	25	1.186620452	18
5	เชียงใหม่	698.35	0.024150021	0.018408933	18	1.31186421	10
6	นครศรีธรรมราช	679.25	0.013574032	0.017464583	24	0.777231958	45
7	ลำปาง	644.52	0.022267217	0.021487332	2	1.036295107	28
8	กาญจนบุรี	620.05	0.017690146	0.020903886	4	0.846261092	40
9	สุพรรณบุรี	592.17	0.019132191	0.020402624	8	0.93773188	35
10	ประจวบคีรีขันธ์	575.65	0.023500209	0.019335551	10	1.215388657	16
11	อุบลราชธานี	559.19	0.016287411	0.018156767	20	0.897043556	37
12	พิษณุโลก	556.85	0.022146159	0.016963889	30	1.305488294	13
13	จันทบุรี	548.80	0.027555264	0.018409652	17	1.496783568	2
14	ลพบุรี	531.20	0.01980724	0.01867605	15	1.060569011	25
15	เพชรบุรี	498.51	0.024199087	0.020448197	7	1.183433798	19
16	ตรัง	457.76	0.020779282	0.015129779	51	1.373402858	8
17	นราธิวาส	389.86	0.02275498	0.017147081	26	1.327046881	9
18	ลำพูน	348.56	0.016058503	0.023357489	1	0.687509824	54
19	ยะลา	332.39	0.02396161	0.016288079	38	1.471113341	3
20	ปราจีนบุรี	329.13	0.015080025	0.02045183	6	0.73734355	50
21	ชุมพร	312.66	0.018446307	0.015161642	50	1.216643108	15
22	บุรีรัมย์	310.92	0.011861151	0.017692192	22	0.670417241	55
23	เพชรบูรณ์	307.99	0.014092678	0.015888032	46	0.886999634	38
24	สุโขทัย	279.00	0.018131379	0.01695558	31	1.06934585	24
25	หนองคาย	269.50	0.015355382	0.01838836	19	0.835059859	42
26	สุรินทร์	264.22	0.012539288	0.016517025	35	0.759173547	47
27	ตราด	257.93	0.021083079	0.016111314	43	1.308588449	12
28	แพร่	256.38	0.023222228	0.016270762	40	1.42723666	5
29	ตาก	248.89	0.018617306	0.019504704	9	0.9545034	34
30	ปัตตานี	248.79	0.010505355	0.014274371	55	0.735959231	51

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าเฉลี่ยผลจัดเก็บภาษี ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	เฉลี่ยจัดเก็บ / GDP	ค่าความสามารถ	ลำดับที่	ค่าความพยายาม	ลำดับที่
31	อุดรดิตถ์	245.77	0.017875583	0.01857124	16	0.962541151	33
32	ชัยภูมิ	243.23	0.010768763	0.017595225	23	0.612027574	58
33	กำแพงเพชร	241.60	0.010678466	0.019264728	12	0.554301402	60
34	พิจิตร	236.33	0.017123054	0.016807603	34	1.01876837	29
35	ศรีสะเกษ	228.09	0.010448546	0.016193957	41	0.645212645	56
36	สกลนคร	219.77	0.011746964	0.017023562	29	0.690041479	53
37	สมุทรสงคราม	218.50	0.030312496	0.019267794	11	1.573220884	1
38	อ่างทอง	218.20	0.021722341	0.020687777	5	1.050008477	26
39	ระนอง	214.36	0.0170009	0.014861661	54	1.143943499	20
40	นครนายก	214.09	0.025733651	0.018106468	21	1.42124083	7
41	กระบี่	212.30	0.015902729	0.014034571	56	1.133111209	22
42	ร้อยเอ็ด	209.18	0.009899585	0.016853706	32	0.587383309	59
43	สิงห์บุรี	205.86	0.024618387	0.019235149	13	1.279864605	14
44	กาฬสินธุ์	199.17	0.012392183	0.016331873	36	0.758772877	48
45	มหาสารคาม	192.03	0.011533414	0.016314261	37	0.706952893	52
46	พะเยา	173.44	0.015381107	0.015686899	48	0.980506539	31
47	ชัยนาท	170.78	0.013494406	0.017115951	27	0.788411121	44
48	พิจัง	169.87	0.013049418	0.013151214	57	0.992259539	30
49	นครพนม	164.85	0.013753439	0.016121616	42	0.853105446	39
50	เลย	164.39	0.012928055	0.015376319	49	0.840777019	41
51	พัทลุง	151.11	0.012613308	0.016277898	39	0.774873259	46
52	สระแก้ว	139.02	0.010770303	0.010392562	58	1.036347251	27
53	น่าน	130.68	0.012917387	0.015896784	45	0.812578613	43
54	มุกดาหาร	127.05	0.020617521	0.017063201	28	1.208303209	17
55	อุทัยธานี	123.14	0.014685184	0.015853972	47	0.926277934	36
56	ยโสธร	118.61	0.012492318	0.01682587	33	0.742447069	49
57	สตูล	97.82	0.009486415	0.014987037	53	0.632974724	57
58	แม่ฮ่องสอน	91.11	0.021400152	0.015027533	52	1.424062835	6
59	หนองบัวลำภู	77.95	0.010054349	0.008861238	60	1.134643869	21
60	อำนาจเจริญ	61.80	0.009390897	0.009673836	59	0.970752109	32

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าเฉลี่ยผลจัดเก็บภาษี ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 2

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	เฉลี่ยจัดเก็บ / GPP	ค่าความสามารถ	ลำดับที่	ค่าความพยายาม	ลำดับที่
1	นครปฐม	1,846.26	0.035837497	0.026237253	8	1.365901258	1
2	อยุธยา	1,841.87	0.033217387	0.028706692	5	1.157130456	4
3	สมุทรสาคร	1,839.84	0.026220896	0.030715671	4	0.85366511	5
4	ละโว้	1,521.17	0.033852237	0.026780542	7	1.264060942	2
5	นครราชสีมา	1,426.00	0.018371253	0.030864633	3	0.59522019	8
6	สระบุรี	1,284.34	0.024397124	0.032563152	2	0.749224891	6
7	ภูเก็ต	1,205.72	0.04845018	0.039601302	1	1.22344915	3
8	ขอนแก่น	1,062.10	0.019899572	0.027484147	6	0.724038198	7

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าเฉลี่ยผลจัดเก็บภาษี ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 3

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	เฉลี่ยจัดเก็บ / GPP	ค่าความสามารถ	ลำดับที่	ค่าความพยายาม	ลำดับที่
1	กรุงเทพฯ	301,744.22	0.202214179	0.200429708	1	1.008903225	4
2	สมุทรปราการ	16,831.67	0.105305985	0.069265046	3	1.520333712	1
3	ชลบุรี	7,338.83	0.042706078	0.05237623	5	0.815371372	7
4	ปทุมธานี	5,625.94	0.057431123	0.061433154	4	0.93485551	5
5	นนทบุรี	5,466.66	0.08264638	0.093736399	2	0.881689299	6
6	สงขลา	3,079.59	0.0486567	0.047946257	6	1.014817499	3
7	ระยอง	2,807.95	0.028877126	0.044153622	7	0.654014889	8
8	เชียงใหม่	2,441.22	0.03745468	0.031119985	8	1.203557154	2

ตารางที่ 4.8 ค่าความพยายามเรียงตามค่าเฉลี่ยผลจัดเก็บภาษี ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	เฉลี่ยจัดเก็บ / GPP	ค่าความสามารถ	ลำดับที่	ค่าความพยายาม	ลำดับที่
1	กาญจนบุรี	928.37	0.021201126	0.026345333	2	0.804739338	41
2	พิจิตร	885.33	0.027171721	0.020268004	23	1.340621414	6
3	สุพรรณบุรี	884.13	0.021561866	0.024282718	5	0.887951109	31
4	ลพบุรี	857.96	0.025663681	0.023731322	7	1.081426517	19
5	อุบลราชธานี	789.8	0.020333568	0.021893993	14	0.92872818	27
6	ลำพูน	754.37	0.028209619	0.028408987	1	0.99298223	22
7	จันทบุรี	738.43	0.031390297	0.022627042	11	1.387291225	5
8	เพชรบุรี	710.63	0.030555045	0.024559798	4	1.24410817	9
9	ศรีสะเกษ	673.04	0.023593189	0.016751967	46	1.408383199	3
10	บุรีรัมย์	526.17	0.01589552	0.021580748	16	0.736560202	47
11	นราธิวาส	480.55	0.023726467	0.018301637	41	1.296412319	8
12	ยะลา	470.63	0.027068803	0.019313526	32	1.401546447	4
13	ชุมพร	464.77	0.021214635	0.017106326	45	1.240163157	10
14	เพชรบูรณ์	464.76	0.01777461	0.018711857	36	0.949911639	25
15	ร้อยเอ็ด	439.45	0.015804157	0.019839948	27	0.79658257	42
16	กำแพงเพชร	431.39	0.015386268	0.023222102	9	0.662569966	48
17	ชัยภูมิ	400.41	0.014033251	0.021530387	17	0.651788159	49
18	ปัตตานี	399.85	0.012463415	0.014896882	50	0.836645859	36
19	สุโขทัย	399.47	0.021290912	0.020126036	25	1.05787909	20
20	สุรินทร์	399.41	0.015116921	0.01952905	30	0.774073565	44
21	พิจิตร	396.76	0.020644323	0.018554601	38	1.112625547	18
22	แพร่	391.13	0.030078126	0.020285929	22	1.482708809	2
23	หนองคาย	385.82	0.018262875	0.023521798	8	0.776423409	43
24	ตาก	378.07	0.025174471	0.022570256	12	1.11538262	17
25	สกลนคร	371.91	0.016594418	0.020519787	19	0.808703231	40
26	อุดรธานี	358.15	0.020166192	0.022438658	13	0.898725425	29
27	มหาสารคาม	348.19	0.016607999	0.02044926	21	0.812156447	39
28	สมุทรสงคราม	338.41	0.03848381	0.024001701	6	1.603378433	1
29	อ่างทอง	338.14	0.02511135	0.025941766	3	0.967989219	24
30	กระบี่	337.37	0.017994154	0.0149401	49	1.204419917	12

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าเฉลี่ยผลจัดเก็บภาษี ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	เฉลี่ยจัดเก็บ / GPP	ค่าความสามารถ	ลำดับที่	ค่าความพยายาม	ลำดับที่
31	กาฬสินธุ์	327.84	0.016260635	0.019778286	28	0.822145801	38
32	คราด	323.71	0.020776192	0.018345818	40	1.132475607	15
33	ศรีสะเกษ	321.97	0.011602496	0.019658001	29	0.590217457	51
34	สิงห์บุรี	308.64	0.028389858	0.023158766	10	1.225879553	11
35	นครพนม	286.32	0.02086273	0.020880126	18	0.999166843	21
36	นครนายก	280.79	0.029173649	0.021774945	15	1.339780626	7
37	ชัยนาท	274.8	0.016984864	0.02050505	20	0.828325924	37
38	ระนอง	270.75	0.018382826	0.016175396	47	1.136468359	14
39	พังงา	262	0.015622934	0.013946563	51	1.120199594	16
40	เลย	258.46	0.016463534	0.018380439	39	0.895709504	30
41	พะเยา	258.37	0.018416493	0.018590265	37	0.990652528	23
42	สระแก้ว	238.08	0.015642691	0.020258158	24	0.772167497	45
43	พัทลุง	237.27	0.016164809	0.01878209	35	0.860650217	34
44	น่าน	200.08	0.016012077	0.019106209	33	0.838056195	35
45	มุกดาหาร	199.71	0.023278443	0.019525945	31	1.19218009	13
46	ยโสธร	199.5	0.01727531	0.020027991	26	0.862558304	33
47	อุทัยธานี	186.85	0.017200887	0.018863547	34	0.911858543	28
48	สตูล	147.48	0.009893705	0.015294561	48	0.646877363	50
49	หนองบัวลำภู	116.2	0.01376225	0.018049362	42	0.762478445	46
50	อำนาจเจริญ	105.69	0.015722581	0.018029734	43	0.872036204	32
51	แม่ฮ่องสอน	92.7	0.016641008	0.017855913	44	0.931960621	26

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าเฉลี่ยผลจัดเก็บภาษี ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 2

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	เฉลี่ยจัดเก็บ / GPP	ค่าความสามารถ	ลำดับที่	ค่าความพยายาม	ลำดับที่
1	สระบุรี	1,959.31	0.031349408	0.031904306	3	0.982607424	7
2	ขอนแก่น	1,689.94	0.024199035	0.029056403	8	0.832829695	10
3	สุราษฎร์ธานี	1,463.42	0.028623232	0.026072626	11	1.097826979	4
4	ประจวบคีรีขันธ์	1,438.24	0.04845333	0.031817827	5	1.52283595	1
5	ราชบุรี	1,308.19	0.027305194	0.032072035	2	0.851370809	9
6	นครสวรรค์	1,203.22	0.028153461	0.031147149	6	0.903885625	8
7	ปราจีนบุรี	1,115.05	0.042700623	0.038263955	1	1.115949037	3
8	อุดรธานี	1,112.25	0.027798995	0.027886075	10	0.996877291	6
9	ลำปาง	1,095.56	0.032501496	0.031826881	4	1.021196401	5
10	นครศรีธรรมราช	1,047.85	0.015136714	0.029906934	7	0.506127255	11
11	เชียงใหม่	1,045.41	0.032242941	0.028539639	9	1.129759939	2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าเฉลี่ยผลจัดเก็บภาษี ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 3

ที่	จังหวัด	เฉลี่ยจัดเก็บ	เฉลี่ยจัดเก็บ / GPP	ค่าความสามารถ	ลำดับที่	ค่าความพยายาม	ลำดับที่
1	กรุงเทพฯ	358,831.84	0.20600841	0.166629807	1	1.236323887	4
2	ชลบุรี	19,427.25	0.091045678	0.080404949	5	1.13233923	6
3	สมุทรปราการ	19,333.17	0.104437069	0.071433762	7	1.462012713	2
4	ระยอง	13,615.40	0.067321192	0.056110853	11	1.199789146	5
5	ปทุมธานี	9,366.36	0.076560744	0.073049481	6	1.048066907	7
6	นนทบุรี	8,697.90	0.104863482	0.118155512	2	0.887503939	9
7	อยุธยา	5,023.90	0.067187799	0.090818496	3	0.739803034	11
8	สงขลา	3,790.86	0.047554521	0.017584999	14	2.70426637	1
9	เชียงใหม่	3,300.36	0.040486338	0.059073825	9	0.685351547	12
10	สมุทรสาคร	3,222.50	0.034787969	0.034426255	13	1.010506917	8
11	นครปฐม	2,913.25	0.045033914	0.081723267	4	0.551053769	13
12	ฉะเชิงเทรา	2,733.32	0.050026316	0.066620136	8	0.750918848	10
13	นครราชสีมา	2,414.64	0.025144059	0.056874622	10	0.442096291	14
14	ภูเก็ต	2,108.35	0.057716572	0.044087279	12	1.309143446	3

สำหรับตารางที่ 4.9 – 4.10 ซึ่งแสดงค่าดัชนีความพยายามโดยเรียงตามลำดับความสามารถจะพบว่า จังหวัดที่มีความสามารถสูงในลำดับต้น ๆ จะมีความพยายามในลำดับก่อนข้างต่ำ แต่จังหวัดที่มีความสามารถต่ำในลำดับท้าย ๆ จะมีความพยายามในลำดับก่อนข้างสูง โดยจังหวัดที่มีความสามารถสูงจะมีค่าดัชนี < 1 หลายจังหวัดและส่วนใหญ่เป็นจังหวัดในภาคกลาง ในขณะที่จังหวัดที่มีความสามารถต่ำกลับมีค่าดัชนี > 1 หลายจังหวัดและส่วนใหญ่เป็นจังหวัดในภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นในทุกกลุ่มและทั้ง 2 ช่วงเวลา เช่น ในปี 2540 – 2542 เมื่อพิจารณาค่าความสามารถใน 5 ลำดับแรก และ 5 ลำดับสุดท้าย เป็นดังนี้

- ความสามารถสูง 5 ลำดับแรกที่มีดัชนีความพยายาม < 1
  - กลุ่มที่ 1 - ลำพูน กาญจนบุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี
  - กลุ่มที่ 2 - สระบุรี ราชบุรี
  - กลุ่มที่ 3 - นนทบุรี อุตรดิตถ์ นครปฐม
- ความสามารถต่ำ 5 ลำดับสุดท้ายที่มีดัชนีความพยายาม > 1
  - กลุ่มที่ 1 - พังงา กระบี่ ระนอง
  - กลุ่มที่ 2 - สุราษฎร์ธานี เชียงราย
  - กลุ่มที่ 3 - สงขลา สมุทรสาคร ภูเก็ต ระยอง

ส่วนตารางที่ 4.11 – 4.12 ซึ่งแสดงจังหวัดตามลำดับค่าความพยายามจากสูงสุดไปต่ำสุด จะเห็นว่า

(1) ช่วงปี 2535 – 2539

- จังหวัดที่มีความพยายามสูงสุดในแต่ละกลุ่ม คือ
  - กลุ่มที่ 1 คือ สมุทรสงคราม = 1.5732 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 157.32 ของค่าความสามารถ
  - กลุ่มที่ 2 คือ นครปฐม = 1.3659 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 136.59 ของค่าความสามารถ
  - กลุ่มที่ 3 คือ สมุทรปราการ = 1.5203 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 152.03 ของค่าความสามารถ

ตารางที่ 4.9 ค่าความพยายามเรียงตามค่าความสามารถ ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 1

จังหวัด	ค่าความสามารถ	ลำดับความสามารถ	ค่าความพยายาม	ลำดับความพยายาม
ลำพูน	0.02335749	1	0.687509824	54
ลำปาง	0.02148733	2	1.036295107	28
ราชบุรี	0.0214526	3	1.07576217	23
กาญจนบุรี	0.02090389	4	0.846261092	40
อ่างทอง	0.02068778	5	1.050008477	26
ปราจีนบุรี	0.02045183	6	0.73734355	50
เพชรบุรี	0.0204482	7	1.183433798	19
สุพรรณบุรี	0.02040262	8	0.93773188	35
ตาก	0.0195047	9	0.9545034	34
ประจวบคีรีขันธ์	0.01933555	10	1.215388657	16
สมุทรสงคราม	0.01926779	11	1.573220884	1
กำแพงเพชร	0.01926473	12	0.554301402	60
สิงห์บุรี	0.01923515	13	1.279864605	14
นครสวรรค์	0.01868405	14	1.310185837	11
ลพบุรี	0.01867605	15	1.060569011	25
อุตรดิตถ์	0.01857124	16	0.962541151	33
จันทบุรี	0.01840965	17	1.496783568	2
เขียงราย	0.01840893	18	1.31186421	10
หนองคาย	0.01838836	19	0.835059859	42
อุบลราชธานี	0.01815677	20	0.897043556	37
นครนายก	0.01810647	21	1.42124083	7
บุรีรัมย์	0.01769219	22	0.670417241	55
ชัยภูมิ	0.01759523	23	0.612027574	58
นครศรีธรรมราช	0.01746458	24	0.777231958	45
อุตรธานี	0.01745512	25	1.186620452	18
นราธิวาส	0.01714708	26	1.327046881	9
ชัยนาท	0.01711595	27	0.788411121	44
มุกดาหาร	0.0170632	28	1.208303209	17
สกลนคร	0.01702356	29	0.690041479	53
พิษณุโลก	0.01696389	30	1.305488294	13

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าความสามารถ ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 1

จังหวัด	ค่าความสามารถ	ลำดับความสามารถ	ค่าความพยายาม	ลำดับความพยายาม
สุโขทัย	0.01695558	31	1.06934585	24
ร้อยเอ็ด	0.01685371	32	0.587383309	59
ยโสธร	0.01682587	33	0.742447069	49
พิจิตร	0.0168076	34	1.01876837	29
สุรินทร์	0.01651703	35	0.759173547	47
กาฬสินธุ์	0.01633187	36	0.758772877	48
มหาสารคาม	0.01631426	37	0.706952893	52
ยะลา	0.01628808	38	1.471113341	3
พัทลุง	0.0162779	39	0.774873259	46
แพร่	0.01627076	40	1.42723666	5
ศรีสะเกษ	0.01619396	41	0.64512645	56
นครพนม	0.01612162	42	0.853105446	39
ตราด	0.01611131	43	1.308588449	12
สุราษฎร์ธานี	0.01594732	44	1.441170963	4
น่าน	0.01589678	45	0.812578613	43
เพชรบูรณ์	0.01588803	46	0.886999634	38
อุทัยธานี	0.01585397	47	0.926277934	36
พะเยา	0.0156869	48	0.980506539	31
เลย	0.01537632	49	0.840777019	41
ชุมพร	0.01516164	50	1.216643108	15
ตรัง	0.01512978	51	1.373402858	8
แม่ฮ่องสอน	0.01502753	52	1.424062835	6
สตูล	0.01498704	53	0.632974724	57
ระนอง	0.01486166	54	1.143943499	20
ปัตตานี	0.01427437	55	0.735959231	51
กระบี่	0.01403457	56	1.133111209	22
พังงา	0.01315121	57	0.992259539	30
สระแก้ว	0.01039256	58	1.036347251	27
อำนาจเจริญ	0.00967384	59	0.970752109	32
หนองบัวลำภู	0.00886124	60	1.134643869	21

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าความสามารถ ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 2

จังหวัด	ค่าความสามารถ	ลำดับความสามารถ	ค่าความพยายาม	ลำดับความพยายาม
ภูเก็ต	0.0396013	1	1.22344915	3
สระบุรี	0.03256315	2	0.749224891	6
นครราชสีมา	0.03086463	3	0.59522019	8
สมุทรสาคร	0.03071567	4	0.85366511	5
อยุธยา	0.02870669	5	1.157130456	4
ขอนแก่น	0.02748415	6	0.724038198	7
ฉะเชิงเทรา	0.02678054	7	1.264060942	2
นครปฐม	0.02623725	8	1.365901258	1

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าความสามารถ ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 3

จังหวัด	ค่าความสามารถ	ลำดับความสามารถ	ค่าความพยายาม	ลำดับความพยายาม
กรุงเทพฯ ฯ	0.20042971	1	1.008903225	4
นนทบุรี	0.0937364	2	0.881689299	6
สมุทรปราการ	0.06926505	3	1.520333712	1
ปทุมธานี	0.06143315	4	0.93485551	5
ชลบุรี	0.05237623	5	0.815371372	7
สงขลา	0.04794626	6	1.014817499	3
ระยอง	0.04415362	7	0.654014889	8
เชียงใหม่	0.03111998	8	1.203557154	2

ตารางที่ 4.10 ค่าความพยายามเรียงตามค่าความสามารถ ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 1

จังหวัด	ค่าความสามารถ	ลำดับความสามารถ	ค่าความพยายาม	ลำดับความพยายาม
ลำพูน	0.028408987	1	0.99298223	22
กาญจนบุรี	0.026345333	2	0.804739338	41
อ่างทอง	0.025941766	3	0.967989219	24
เพชรบุรี	0.024559798	4	1.24410817	9
สุพรรณบุรี	0.024282718	5	0.887951109	31
สมุทรสงคราม	0.024001701	6	1.603378433	1
ลพบุรี	0.023731322	7	1.081426517	19
หนองคาย	0.023521798	8	0.776423409	43
กำแพงเพชร	0.023222102	9	0.662569966	48
สิงห์บุรี	0.023158766	10	1.225879553	11
จันทบุรี	0.022627042	11	1.387291225	5
ตาก	0.022570256	12	1.11538262	17
อุดรดิตถ์	0.022438658	13	0.898725425	29
อุบลราชธานี	0.021893993	14	0.92872818	27
นครนายก	0.021774945	15	1.339780626	7
บุรีรัมย์	0.021580747	16	0.736560202	47
ชัยภูมิ	0.021530387	17	0.651788159	49
นครพนม	0.020880126	18	0.999166843	21
สกลนคร	0.020519787	19	0.808703231	40
ชัยนาท	0.02050505	20	0.828325924	37
มหาสารคาม	0.02044926	21	0.812156447	39
แพร่	0.020285929	22	1.482708809	2
พิจิตร	0.020268004	23	1.340621414	6
สระแก้ว	0.020258158	24	0.772167497	45
สุโขทัย	0.020126036	25	1.05787909	20
ยโสธร	0.020027991	26	0.862558304	33
ร้อยเอ็ด	0.019839948	27	0.79658257	42
กาฬสินธุ์	0.019778286	28	0.822145801	38
ศรีสะเกษ	0.019658001	29	0.590217457	51
สุรินทร์	0.01952905	30	0.774073565	44

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าความสามารถ ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 1

จังหวัด	ค่าความสามารถ	ลำดับความสามารถ	ค่าความพยายาม	ลำดับความพยายาม
มุกดาหาร	0.019525945	31	1.19218009	13
ยะลา	0.019313526	32	1.401546447	4
น่าน	0.019106209	33	0.838056195	35
อุทัยธานี	0.018863547	34	0.911858543	28
พัทลุง	0.01878209	35	0.860650217	34
เพชรบูรณ์	0.018711857	36	0.949911639	25
พะเยา	0.018590265	37	0.990652528	23
พิจิตร	0.018554601	38	1.112625547	18
เลย	0.018380439	39	0.895709504	30
ตราด	0.018345818	40	1.132475607	15
นราธิวาส	0.018301637	41	1.296412319	8
หนองบัวลำภู	0.018049362	42	0.762478445	46
อำนาจเจริญ	0.018029734	43	0.872036204	32
แม่ฮ่องสอน	0.017855913	44	0.931960621	26
ชุมพร	0.017106326	45	1.240163157	10
ตรัง	0.016751967	46	1.408383199	3
ระนอง	0.016175396	47	1.136468359	14
สตูล	0.015294561	48	0.646877363	50
กระบี่	0.0149401	49	1.204419917	12
ปัตตานี	0.014896882	50	0.836645859	36
พังงา	0.013946563	51	1.120199594	16

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าความสามารถ ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 2

จังหวัด	ค่าความสามารถ	ลำดับความสามารถ	ค่าความพยายาม	ลำดับความพยายาม
ปราจีนบุรี	0.038263955	1	1.115949037	3
ราชบุรี	0.032072035	2	0.851370809	9
สระบุรี	0.031904306	3	0.982607424	7
ลำปาง	0.031826881	4	1.021196401	5
ประจวบคีรีขันธ์	0.031817827	5	1.52283595	1
นครสวรรค์	0.031147149	6	0.903885625	8
นครศรีธรรมราช	0.029906934	7	0.506127255	11
ขอนแก่น	0.029056403	8	0.832829695	10
เชียงราย	0.028539639	9	1.129759939	2
อุดรธานี	0.027886075	10	0.996877291	6
สุราษฎร์ธานี	0.026072626	11	1.097826979	4

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงตามค่าความสามารถ ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 3

จังหวัด	ค่าความสามารถ	ลำดับความสามารถ	ค่าความพยายาม	ลำดับความพยายาม
กรุงเทพฯ	0.166629807	1	1.236323887	4
นนทบุรี	0.118155512	2	0.887503939	9
อยุธยา	0.090818496	3	0.739803034	11
นครปฐม	0.081723267	4	0.551053769	13
ชลบุรี	0.080404949	5	1.13233923	6
ปทุมธานี	0.073049481	6	1.048066907	7
สมุทรปราการ	0.071433762	7	1.462012713	2
ฉะเชิงเทรา	0.066620136	8	0.750918848	10
เชียงใหม่	0.059073825	9	0.685351547	12
นครราชสีมา	0.056874622	10	0.442096291	14
ระยอง	0.056110853	11	1.199789146	5
ภูเก็ต	0.044087279	12	1.309143446	3
สมุทรสาคร	0.034426255	13	1.010506917	8
สงขลา	0.017584999	14	2.70426637	1

ตารางที่ 4.11 ค่าความพยายามเรียงจากค่าสูงสุดไปต่ำสุด ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	ค่าความพยายาม
1	สมุทรสงคราม	1.573220884
2	จันทบุรี	1.496783568
3	ยะลา	1.471113341
4	สุราษฎร์ธานี	1.441170963
5	แพร่	1.42723666
6	แม่ฮ่องสอน	1.424062835
7	นครนายก	1.42124083
8	ตรัง	1.373402858
9	นราธิวาส	1.327046881
10	เชียงใหม่	1.31186421
11	นครสวรรค์	1.310185837
12	ตราด	1.308588449
13	พิจิตร	1.305488294
14	สิงห์บุรี	1.279864605
15	ชุมพร	1.216643108
16	ประจวบคีรีขันธ์	1.215388657
17	มุกดาหาร	1.208303209
18	อุดรธานี	1.186620452
19	เพชรบุรี	1.183433798
20	ระนอง	1.143943499
21	หนองบัวลำภู	1.134643869
22	กระบี่	1.133111209
23	ราชบุรี	1.07576217
24	สุโขทัย	1.06934585
25	ลพบุรี	1.060569011
26	อ่างทอง	1.050008477
27	สระแก้ว	1.036347251
28	ลำปาง	1.036295107
29	พิจิตร	1.01876837
30	พังงา	0.992259539

ที่	จังหวัด	ค่าความพยายาม
31	พะเยา	0.980506539
32	อำนาจเจริญ	0.970752109
33	อุตรดิตถ์	0.962541151
34	ตาก	0.9545034
35	สุพรรณบุรี	0.93773188
36	อุทัยธานี	0.926277934
37	อุบลราชธานี	0.897043556
38	เพชรบูรณ์	0.886999634
39	นครพนม	0.853105446
40	กาญจนบุรี	0.846261092
41	เลย	0.840777019
42	หนองคาย	0.835059859
43	น่าน	0.812578613
44	ชัยนาท	0.788411121
45	นครศรีธรรมราช	0.777231958
46	พัทลุง	0.774873259
47	สุรินทร์	0.759173547
48	กาฬสินธุ์	0.758772877
49	ยโสธร	0.742447069
50	ปราจีนบุรี	0.73734355
51	ปัตตานี	0.735959231
52	มหาสารคาม	0.706952893
53	สกลนคร	0.690041479
54	ลำพูน	0.687509824
55	บุรีรัมย์	0.670417241
56	ศรีสะเกษ	0.64512645
57	สตูล	0.632974724
58	ชัยภูมิ	0.612027574
59	ร้อยเอ็ด	0.587383309
60	กำแพงเพชร	0.554301402

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงจากค่าสูงสุดไปต่ำสุด ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 2

ที่	จังหวัด	ค่าความพยายาม
1	นครปฐม	1.365901258
2	ฉะเชิงเทรา	1.264060942
3	ภูเก็ต	1.22344915
4	อยุธยา	1.157130456
5	สมุทรสาคร	0.85366511
6	สระบุรี	0.749224891
7	ขอนแก่น	0.724038198
8	นครราชสีมา	0.59522019

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงจากค่าสูงสุดไปต่ำสุด ปี 2535 - 2539 กลุ่มที่ 3

ที่	จังหวัด	ค่าความพยายาม
1	สมุทรปราการ	1.520333712
2	เชียงใหม่	1.203557154
3	สงขลา	1.014817499
4	กรุงเทพฯ	1.008903225
5	ปทุมธานี	0.93485551
6	นนทบุรี	0.881689299
7	ชลบุรี	0.815371372
8	ระยอง	0.654014889

ตารางที่ 4.12 ค่าความพยายามเรียงจากค่าสูงสุดไปต่ำสุด ปี 2540 -2542 กลุ่มที่ 1

ที่	จังหวัด	ค่าความพยายาม	ที่	จังหวัด	ค่าความพยายาม
1	สมุทรสงคราม	1.603378433	27	อุบลราชธานี	0.92872818
2	แพร่	1.482708809	28	อุทัยธานี	0.911858543
3	ศรีสะเกษ	1.408383199	29	อุตรดิตถ์	0.898725425
4	ยะลา	1.401546447	30	เลย	0.895709504
5	จันทบุรี	1.387291225	31	สุพรรณบุรี	0.887951109
6	พิษณุโลก	1.340621414	32	อำนาจเจริญ	0.872036204
7	นครนายก	1.339780626	33	ยโสธร	0.862558304
8	นราธิวาส	1.296412319	34	พัทลุง	0.860650217
9	เพชรบุรี	1.24410817	35	น่าน	0.838056195
10	จุมพร	1.240163157	36	ปัตตานี	0.836645859
11	สิงห์บุรี	1.225879553	37	ชัยนาท	0.828325924
12	กระบี่	1.204419917	38	กาฬสินธุ์	0.822145801
13	มุกดาหาร	1.19218009	39	มหาสารคาม	0.812156447
14	ระนอง	1.136468359	40	สกลนคร	0.808703231
15	ตราด	1.132475607	41	กาญจนบุรี	0.804739338
16	พังงา	1.120199594	42	ร้อยเอ็ด	0.79658257
17	ตาก	1.11538262	43	หนองคาย	0.776423409
18	พิจิตร	1.112625547	44	สุรินทร์	0.774073565
19	ลพบุรี	1.081426517	45	สระแก้ว	0.772167497
20	สุโขทัย	1.05787909	46	หนองบัวลำภู	0.762478445
21	นครพนม	0.999166843	47	บุรีรัมย์	0.736560202
22	ลำพูน	0.99298223	48	กำแพงเพชร	0.662569966
23	พะเยา	0.990652528	49	ชัยภูมิ	0.651788159
24	อ่างทอง	0.967989219	50	สตูล	0.646877363
25	เพชรบูรณ์	0.949911639	51	ศรีสะเกษ	0.590217457
26	แม่ฮ่องสอน	0.931960621			

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงจากค่าสูงสุดไปต่ำสุด ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 2

ที่	จังหวัด	ค่าความพยายาม
1	ประจวบคีรีขันธ์	1.52283595
2	เชียงราย	1.129759939
3	ปราจีนบุรี	1.115949037
4	สุราษฎร์ธานี	1.097826979
5	ลำปาง	1.021196401
6	อุตรธานี	0.996877291
7	สระบุรี	0.982607424
8	นครสวรรค์	0.903885625
9	ราชบุรี	0.851370809
10	ขอนแก่น	0.832829695
11	นครศรีธรรมราช	0.506127255

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) ค่าความพยายามเรียงจากค่าสูงสุดไปต่ำสุด ปี 2540 - 2542 กลุ่มที่ 3

ที่	จังหวัด	ค่าความพยายาม
1	สงขลา	2.70426637
2	สมุทรปราการ	1.462012713
3	ภูเก็ต	1.309143446
4	กรุงเทพฯ	1.236323887
5	ระยอง	1.199789146
6	ชลบุรี	1.13233923
7	ปทุมธานี	1.048066907
8	สมุทรสาคร	1.010506917
9	นนทบุรี	0.887503939
10	ฉะเชิงเทรา	0.750918848
11	อยุธยา	0.739803034
12	เชียงใหม่	0.685351547
13	นครปฐม	0.551053769
14	นครราชสีมา	0.442096291

- จังหวัดที่มีความพยายามต่ำสุดในแต่ละกลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 คือ กำแพงเพชร = 0.5543 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 55.43 ของค่าความสามารถ

กลุ่มที่ 2 คือ นครราชสีมา = 0.5952 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 59.52 ของค่าความสามารถ

กลุ่มที่ 3 คือ ระยอง = 0.6540 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 65.40 ของค่าความสามารถ

- จำนวนจังหวัดที่มีความพยายามในเกณฑ์สูงกว่าปกติ มีจำนวน 37 จังหวัด ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 29 จังหวัด คือ สมุทรสงคราม จันทบุรี ยะลา สุราษฎร์ธานี แพร่ แม่ฮ่องสอน นครนายก ตรัง นราธิวาส เชียงราย นครสวรรค์ ตราด พิษณุโลก สิงห์บุรี ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ มุกดาหาร อุตรธานี เพชรบุรี ระนอง หนองบัวลำภู กระบี่ ราชบุรี สุโขทัย ลพบุรี อ่างทอง สระแก้ว ลำปาง และพิจิตร

- กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 4 จังหวัด คือ นครปฐม ฉะเชิงเทรา ภูเก็ต และอยุธยา

- กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 4 จังหวัด คือ สมุทรปราการ เชียงใหม่ สงขลา และกรุงเทพฯ

- จำนวนจังหวัดที่มีความพยายามในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ มีจำนวน 39 จังหวัด ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 31 จังหวัด คือ พังงา พะเยา อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ ตาก สุพรรณบุรี อุทัยธานี อุบลราชธานี เพชรบูรณ์ นครพนม กาญจนบุรี เลย หนองคาย น่าน ชัยนาท นครศรีธรรมราช พัทลุง สุรินทร์ กาฬสินธุ์ ยโสธร ปราจีนบุรี บัณฑิตาน มหาสารคาม สกลนคร ลำพูน บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สตูล ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด และกำแพงเพชร

- กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 4 จังหวัด คือ สมุทรสาคร สระบุรี ขอนแก่น และนครราชสีมา

- กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 4 จังหวัด คือ ปทุมธานี นนทบุรี ชลบุรี และระยอง

(2) ช่วงปี 2540 – 2542

- จังหวัดที่มีความพยายามสูงสุดในแต่ละกลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 คือ สมุทรสงคราม = 1.603 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 160.30 ของค่าความสามารถ

กลุ่มที่ 2 คือ ประจวบคีรีขันธ์ = 1.5228 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 152.28 ของค่าความสามารถ

กลุ่มที่ 3 คือ สงขลา = 2.7043 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 270.43 ของค่าความสามารถ

- จังหวัดที่มีความพยายามต่ำสุดในแต่ละกลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 คือ ศรีสะเกษ = 0.5902 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 59.02 ของค่าความสามารถ

กลุ่มที่ 2 คือ นครศรีธรรมราช = 0.5061 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 50.61 ของค่าความสามารถ

กลุ่มที่ 3 คือ นครราชสีมา = 0.4421 หรือจัดเก็บภาษีได้เป็นร้อยละ 44.21 ของค่าความสามารถ

- จำนวนจังหวัดที่มีความพยายามในเกณฑ์สูงกว่าปกติ มีจำนวน 33 จังหวัด ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 20 จังหวัด คือ สมุทรสงคราม เพชรบุรี ราชบุรี ชลบุรี พิจิตร พิษณุโลก นครนายก นครราชสีมา เพชรบุรี ชุมพร ภูเก็ต กระบี่ มุกดาหาร ระนอง ตรัง พังงา ตาก พิจิตร หนองบัวลำภู และสุโขทัย

- กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 5 จังหวัด คือ ประจวบคีรีขันธ์ เชียงราย ปราจีนบุรี สุราษฎร์ธานี และลำปาง

- กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 8 จังหวัด คือ สงขลา สมุทรปราการ ภูเก็ต กรุงเทพฯ อยุธยา ชลบุรี ปทุมธานี และสมุทรสาคร

- จำนวนจังหวัดที่มีความพยายามในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ มีจำนวน 43 จังหวัด ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 31 จังหวัด คือ นครพนม ลำพูน พะเยา อ่างทอง เพชรบูรณ์ แม่ฮ่องสอน อุบลราชธานี อุทัยธานี อุดรธานี เลย สุพรรณบุรี อำนาจเจริญ ยโสธร พัทลุง น่าน ปัตตานี ชัยนาท กาฬสินธุ์ มหาสารคาม สกลนคร กาญจนบุรี ร้อยเอ็ด หนองคาย สุรินทร์ สระแก้ว หนองบัวลำภู บุรีรัมย์ กำแพงเพชร ชัยภูมิ สตูล และศรีสะเกษ

- กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 6 จังหวัด คือ อุตรดิตถ์ สระบุรี นครสวรรค์ ราชบุรี ขอนแก่น และนครศรีธรรมราช

- กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 6 จังหวัด คือ นนทบุรี ฉะเชิงเทรา อยุธยา เชียงใหม่ นครปฐม และนครราชสีมา

ในตารางที่ 4.13 ได้แสดงการเปรียบเทียบค่าดัชนีความพยายามของจังหวัดต่างๆ ระหว่างช่วงเวลาแรกและช่วงเวลาหลัง โดยจัดเรียงลำดับจากจังหวัดที่มีค่าความพยายามเพิ่มขึ้นมากที่สุดไปถึงจังหวัดที่มีค่าความพยายามลดลงมากที่สุด ปรากฏว่าจังหวัดที่มีค่าความ

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบค่าดัชนีความพยายามระหว่าง 2 ช่วงเวลา

ที่	จังหวัด	ค่าดัชนีความพยายาม		
		ปี 2535-2539	ปี 2540-2542	เปรียบเทียบ + เพิ่ม / - ลด
1	สงขลา	1.014817499	2.704266370	1.689448871
2	ระยอง	0.654014889	1.199789146	0.545774257
3	ปราจีนบุรี	0.737343550	1.115949037	0.378605487
4	ชลบุรี	0.815371372	1.132339230	0.316967858
5	ประจวบคีรีขันธ์	1.215388657	1.522835950	0.307447293
6	ลำพูน	0.687509824	0.992982230	0.305472406
7	สระบุรี	0.749224891	0.982607424	0.233382533
8	กรุงเทพฯ ฯ	1.008903225	1.236323887	0.227420662
9	ร้อยเอ็ด	0.587383309	0.796582570	0.209199261
10	ตาก	0.954503400	1.115382620	0.160879220
11	สมุทรสาคร	0.853665110	1.010506917	0.156841807
12	นครพนม	0.853105446	0.999166843	0.146061397
13	พังงา	0.992259539	1.120199594	0.127940055
14	ยโสธร	0.742447069	0.862558304	0.120111235
15	สกลนคร	0.690041479	0.808703231	0.118661752
16	ปทุมธานี	0.934855510	1.048066907	0.113211397
17	ขอนแก่น	0.724038198	0.832829695	0.108791497
18	กำแพงเพชร	0.554301402	0.662569966	0.108268564
19	มหาสารคาม	0.706952893	0.812156447	0.105203554
20	ปัตตานี	0.735959231	0.836645859	0.100686628
21	พิจิตร	1.018768370	1.112625547	0.093857177
22	พัทลุง	0.774873259	0.860650217	0.085776958
23	ภูเก็ต	1.223449150	1.309143446	0.085694296
24	กระบี่	1.133111209	1.204419917	0.071308708
25	บุรีรัมย์	0.670417241	0.736560202	0.066142961
26	กาฬสินธุ์	0.758772877	0.822145801	0.063372924
27	เพชรบูรณ์	0.886999634	0.949911639	0.062912005
28	เพชรบุรี	1.183433798	1.244108170	0.060674372
29	แพร่	1.427236660	1.482708809	0.055472149
30	เลย	0.840777019	0.895709504	0.054932485

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) เปรียบเทียบค่าดัชนีความพยายามระหว่าง 2 ช่วงเวลา

ที่	จังหวัด	ค่าดัชนีความพยายาม		
		ปี 2535-2539	ปี 2540-2542	เปรียบเทียบ + เพิ่ม / - ลด
31	ชัยนาท	0.788411121	0.828325924	0.039914803
32	ชัยภูมิ	0.612027574	0.651788159	0.039760585
33	พิจิตร โลก	1.305488294	1.340621414	0.035133120
34	ตรัง	1.373402858	1.408383199	0.034980341
35	อุบลราชธานี	0.897043556	0.928728180	0.031684624
36	สมุทรสงคราม	1.573220884	1.603378433	0.030157549
37	น่าน	0.812578613	0.838056195	0.025477582
38	ชุมพร	1.216643108	1.240163157	0.023520049
39	ลพบุรี	1.060569011	1.081426517	0.020857506
40	สุรินทร์	0.759173547	0.774073565	0.014900018
41	สตูล	0.632974724	0.646877363	0.013902639
42	พะเยา	0.980506539	0.990652528	0.010145989
43	นนทบุรี	0.881689299	0.887503939	0.005814640
44	ระนอง	1.143943499	1.136468359	-0.007475140
45	สุโขทัย	1.069345850	1.057879090	-0.011466760
46	อุทัยธานี	0.926277934	0.911858543	-0.014419391
47	ลำปาง	1.036295107	1.021196401	-0.015098706
48	มุกดาหาร	1.208303209	1.192180090	-0.016123119
49	นราธิวาส	1.327046881	1.296412319	-0.030634562
50	กาญจนบุรี	0.846261092	0.804739338	-0.041521754
51	สุพรรณบุรี	0.937731880	0.887951109	-0.049780771
52	สิงห์บุรี	1.279864605	1.225879553	-0.053985052
53	ศรีสะเกษ	0.645126450	0.590217457	-0.054908993
54	สมุทรปราการ	1.520333712	1.462012713	-0.058320999
55	หนองคาย	0.835059859	0.776423409	-0.058636450
56	อุตรดิตถ์	0.962541151	0.898725425	-0.063815726
57	ยะลา	1.471113341	1.401546447	-0.069566894
58	นครนายก	1.421240830	1.339780626	-0.081460204
59	อ่างทอง	1.050008477	0.967989219	-0.082019258
60	อำนาจเจริญ	0.970752109	0.872036204	-0.098715905

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) เปรียบเทียบค่าดัชนีความพยายามระหว่าง 2 ช่วงเวลา

ที่	จังหวัด	ค่าดัชนีความพยายาม		
		ปี 2535-2539	ปี 2540-2542	เปรียบเทียบ + เพิ่ม / - ลด
61	จันทบุรี	1.496783568	1.387291225	-0.109492343
62	นครราชสีมา	0.595220190	0.442096291	-0.153123899
63	ตราด	1.308588449	1.132475607	-0.176112842
64	เชียงราย	1.311864210	1.129759939	-0.182104271
65	อุดรธานี	1.186620452	0.996877291	-0.189743161
66	ราชบุรี	1.075762170	0.851370809	-0.224391361
67	สระแก้ว	1.036347251	0.772167497	-0.264179754
68	นครศรีธรรมราช	0.777231958	0.506127255	-0.271104703
69	สุราษฎร์ธานี	1.441170963	1.097826979	-0.343343984
70	หนองบัวลำภู	1.134643869	0.762478445	-0.372165424
71	นครสวรรค์	1.310185837	0.903885625	-0.406300212
72	อุษรยา	1.157130456	0.739803034	-0.417327422
73	แม่ฮ่องสอน	1.424062835	0.931960621	-0.492102214
74	ฉะเชิงเทรา	1.264060942	0.750918848	-0.513142094
75	เชียงใหม่	1.203557154	0.685351547	-0.518205607
76	นครปฐม	1.365901258	0.551053769	-0.814847489

พยายามเพิ่มขึ้นมีจำนวน 43 จังหวัด และจังหวัดที่มีค่าความพยายามลดลงมีจำนวน 33 จังหวัด โดยจังหวัดที่มีค่าความพยายามเพิ่มขึ้นมากที่สุดและลดลงมากที่สุด 5 ลำดับ เป็นดังนี้

- จังหวัดที่มีค่าความพยายามเพิ่มขึ้น
  1. สงขลา = 1.6894 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 168.94 ของค่าความสามารถ
  2. ระยอง = 0.5458 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 54.58 ของค่าความสามารถ
  3. ปราจีนบุรี = 0.3786 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.86 ของค่าความสามารถ
  4. ชลบุรี = 0.3170 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.70 ของค่าความสามารถ
  5. ประจวบคีรีขันธ์ = 0.3074 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.74 ของค่าความสามารถ
- จังหวัดที่มีค่าความพยายามลดลง
  1. นครปฐม = -0.8148 หรือลดลงร้อยละ 81.48 ของค่าความสามารถ
  2. เชียงใหม่ = -0.5182 หรือลดลงร้อยละ 51.82 ของค่าความสามารถ
  3. ฉะเชิงเทรา = -0.5131 หรือลดลงร้อยละ 51.31 ของค่าความสามารถ
  4. แม่ฮ่องสอน = -0.4921 หรือลดลงร้อยละ 49.21 ของค่าความสามารถ
  5. อุรุษยา = -0.4173 หรือลดลงร้อยละ 41.73 ของค่าความสามารถ

จากตัวอย่างจังหวัดที่ยกมา 5 ลำดับข้างต้น จะมีรายละเอียดของความเปลี่ยนแปลงค่าความพยายามที่แตกต่างกัน เช่น สงขลาและประจวบคีรีขันธ์ เดิมมีความพยายามในเกณฑ์สูงอยู่แล้วยังมีความพยายามสูงเพิ่มขึ้นอีก ในขณะที่ระยองและปราจีนบุรี เดิมมีความพยายามในเกณฑ์ต่ำแต่ความพยายามได้เพิ่มขึ้นจนอยู่ในเกณฑ์สูง ส่วนจังหวัดที่มีความพยายามลดลงทั้ง 5 ลำดับนั้น เดิมมีความพยายามในเกณฑ์สูงแต่ภายหลังความพยายามได้ลดลงจนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายจังหวัดที่แม้จะมีค่าความพยายามลดลง แต่ความพยายามก็ยังคงอยู่ในเกณฑ์สูง เช่น ระนอง สุโขทัย ลำปาง มุกดาหาร นราธิวาส เป็นต้น ดังนั้น จึงสมควรที่จะพิจารณารายละเอียดเบื้องหลังความเปลี่ยนแปลงนี้เป็นราย ๆ ไป

ในส่วนสุดท้ายของการศึกษา ได้แบ่งจังหวัดตามผลของค่าความสามารถและค่าความพยายามออกเป็น 4 ประเภท คือ 1. จังหวัดที่มีความสามารถสูงและความพยายามสูง 2. จังหวัดที่มีความสามารถสูงแต่ความพยายามต่ำ 3. จังหวัดที่มีความสามารถต่ำแต่ความพยายามสูง และ 4. จังหวัดที่มีความสามารถต่ำและความพยายามต่ำ โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ก. จังหวัดที่มีความสามารถสูง คือ จังหวัดที่อยู่ในลำดับที่ไม่เกินครึ่งหนึ่งของจำนวนจังหวัดในกลุ่ม และจังหวัดที่มีความสามารถต่ำ คือ จังหวัดที่อยู่ในลำดับที่เหลือ

ข. จังหวัดที่มีความพยายามสูง คือ จังหวัดที่มีค่าดัชนีความพยายาม > 1 และจังหวัดที่มีความพยายามต่ำ คือ จังหวัดที่มีค่าดัชนีความพยายาม < 1

ผลของการแบ่งจังหวัดตามเกณฑ์ดังกล่าวปรากฏว่า

(1) ช่วงปี 2535 - 2539

1. จังหวัดที่มีความสามารถสูงและความพยายามสูง มีจำนวน 19 จังหวัด ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 16 จังหวัด คือ สมุทรสงคราม จันทบุรี นครนายก นครราชสีมา เชียงราย นครสวรรค์ พิษณุโลก สิงห์บุรี ประจวบคีรีขันธ์ มุกดาหาร อุตรธานี เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี อ่างทอง และลำปาง

- กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 1 จังหวัด คือ ภูเก็ต

- กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 2 จังหวัด คือ สมุทรปราการ และกรุงเทพฯ

2. จังหวัดที่มีความสามารถสูงแต่ความพยายามต่ำ มีจำนวน 19 จังหวัด ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 14 จังหวัด คือ อุตรดิตถ์ ตาก สุพรรณบุรี อุบลราชธานี กาญจนบุรี หนองคาย ชัยนาท นครศรีธรรมราช ปราจีนบุรี สกลนคร ลำพูน บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และกำแพงเพชร

- กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 3 จังหวัด คือ สมุทรสาคร สระบุรี และนครราชสีมา

- กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 2 จังหวัด คือ ปทุมธานี และนนทบุรี

3. จังหวัดที่มีความสามารถต่ำแต่ความพยายามสูง มีจำนวน 18 จังหวัด ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 13 จังหวัด คือ ยะลา สุราษฎร์ธานี แพร่ แม่ฮ่องสอน ตรัง ตรวด ชุมพร ระนอง หนองบัวลำภู กระบี่ สุโขทัย สระแก้ว และพิจิตร

- กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 3 จังหวัด คือ นครปฐม ฉะเชิงเทรา และอยุธยา

- กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 2 จังหวัด คือ เชียงใหม่ และสงขลา

4. จังหวัดที่มีความสามารถต่ำและความพยายามต่ำ มีจำนวน 20 จังหวัด ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 17 จังหวัด คือ พังงา พะเยา อำนาจเจริญ อุทัยธานี เพชรบูรณ์ นครพนม เลย น่าน พัทลุง สุรินทร์ กาฬสินธุ์ ยโสธร ปัตตานี มหาสารคาม ศรีสะเกษ สตูล และร้อยเอ็ด

- กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 1 จังหวัด คือ ขอนแก่น

- กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 2 จังหวัด คือ ชลบุรี และระยอง

(2) ช่วงปี 2540 - 2542

1. จังหวัดที่มีความสามารถสูงและความพยายามสูง มีจำนวน 17 จังหวัด ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 10 จังหวัด คือ สมุทรสงคราม แพร่ จันทบุรี พิชญโลก นครนายก เพชรบุรี สิงห์บุรี ตาก ลพบุรี และสุโขทัย
  - กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 3 จังหวัด คือ ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี และลำปาง
  - กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 4 จังหวัด คือ สมุทรปราการ กรุงเทพฯ ชลบุรี และปทุมธานี
2. จังหวัดที่มีความสามารถสูงแต่ความพยายามต่ำ มีจำนวน 22 จังหวัด ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 16 จังหวัด คือ นครพนม ลำพูน อ่างทอง อุบลราชธานี อุตรดิตถ์ สุพรรณบุรี ยโสธร ชัยนาท มหาสารคาม สกลนคร กาญจนบุรี หนองคาย สระแก้ว บุรีรัมย์ กำแพงเพชร และชัยภูมิ
  - กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 3 จังหวัด คือ สระบุรี นครสวรรค์ และราชบุรี
  - กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 3 จังหวัด คือ นนทบุรี อยุธยา และนครปฐม
3. จังหวัดที่มีความสามารถต่ำแต่ความพยายามสูง มีจำนวน 16 จังหวัด ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 10 จังหวัด คือ ตรัง ยะลา นราธิวาส ชุมพร กระบี่ มุกดาหาร ระนอง ตรัง พังงา และพิจิตร
  - กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 2 จังหวัด คือ เชียงราย และสุราษฎร์ธานี
  - กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 4 จังหวัด คือ สงขลา ภูเก็ต ระยอง และสมุทรสาคร
4. จังหวัดที่มีความสามารถต่ำและความพยายามต่ำ มีจำนวน 21 จังหวัด ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 15 จังหวัด คือ พะเยา เพชรบูรณ์ แม่ฮ่องสอน อุทัยธานี เลย อำนาจเจริญ พัทลุง น่าน ปัตตานี กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ หนองบัวลำภู สตูล และศรีสะเกษ
  - กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 3 จังหวัด คือ อุครธานี ขอนแก่น และนครศรีธรรมราช
  - กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 3 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา เชียงใหม่ และนครราชสีมา

รายละเอียดของจังหวัดแต่ละประเภทดังแสดงตามตารางที่ 4.14 – 4.15 ซึ่งสรุปได้ว่า

1. ในภาพรวมทั้งประเทศ จะมีจำนวนจังหวัดรวมในแต่ละประเภทใกล้เคียงกันทั้ง
- 2 ช่วงเวลา โดยช่วงเวลาหลังมีจำนวนจังหวัดรวมในประเภทที่ 1 และประเภทที่ 3 ลดลง

เล็กน้อยแล้วไปเพิ่มขึ้นในประเภทที่ 2 และประเภทที่ 4

2. จังหวัดขนาดเล็กในกลุ่มที่ 1 จะไม่ค่อยมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงประเภทมากนักโดยยกเว้นประเภทที่ 1 กล่าวคือ จังหวัดในกลุ่มนี้ที่เดิมเคยมีความสามารถสูงแต่ความพยายามต่ำ หรือมีความสามารถต่ำแต่ความพยายามสูง รวมทั้งมีความสามารถต่ำและความพยายามต่ำ ในช่วงหลังก็ยังคงเป็นจังหวัดเดิมเป็นส่วนมาก ซึ่งแตกต่างจากจังหวัดในกลุ่มขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่โดยเปรียบเทียบแล้วมีความเปลี่ยนแปลงมากกว่า

3. จังหวัดขนาดเล็กในกลุ่มที่ 1 ที่มีความสามารถต่ำ ส่วนใหญ่เป็นจังหวัดในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและบางจังหวัดในภาคเหนือ แต่ที่มีความสามารถสูงจะเป็นภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และบางจังหวัดในภาคใต้

ตารางที่ 4.14 จัดประเภทจังหวัด ปี 2535 - 2539

กลุ่มที่	ความสามารถสูงและความพยายามสูง			ความสามารถสูงแต่ความพยายามต่ำ			ความสามารถต่ำแต่ความพยายามสูง			ความสามารถต่ำและความพยายามต่ำ		
	จังหวัด	ลำดับความ สามารถ	ลำดับความ พยายาม	จังหวัด	ลำดับความ สามารถ	ลำดับความ พยายาม	จังหวัด	ลำดับความ สามารถ	ลำดับความ พยายาม	จังหวัด	ลำดับความ สามารถ	ลำดับความ พยายาม
1	1. สุพรรณบุรี	11	1	1. อุตรดิตถ์	16	33	1. ยะลา	38	3	1. พังงา	57	30
	2. จันทบุรี	17	2	2. ตาก	9	34	2. สุราษฎร์ธานี	44	4	2. พะเยา	48	31
	3. นครนายก	21	7	3. สุพรรณบุรี	8	35	3. เพชร	40	5	3. อำนาจเจริญ	59	32
	4. นราธิวาส	26	9	4. อุบลราชธานี	20	37	4. แม่ฮ่องสอน	52	6	4. อุทัยธานี	47	36
	5. เชียงราย	18	10	5. กาญจนบุรี	4	40	5. ตรัง	51	8	5. เพชรบูรณ์	46	38
	6. นครสวรรค์	14	11	6. หนองคาย	19	42	6. ตราด	43	12	6. นครพนม	42	39
	7. พิษณุโลก	30	13	7. ชัยนาท	27	44	7. ชุมพร	50	15	7. เลย	49	41
	8. สิงห์บุรี	13	14	8. นครศรีธรรมราช	24	45	8. ระนอง	54	20	8. น่าน	45	43
	9. ประจวบคีรีขันธ์	10	16	9. ปราจีนบุรี	6	50	9.หนองบัวลำภู	60	21	9. พัทลุง	39	46
	10. มุกดาหาร	28	17	10. สกลนคร	29	53	10. กระบี่	56	22	10. สุรินทร์	35	47
	11. อุตรดิตถ์	25	18	11. ลำพูน	1	54	11. สุโขทัย	31	24	11. กาฬสินธุ์	36	48
	12. เพชรบุรี	7	19	12.บุรีรัมย์	22	55	12. สระแก้ว	58	27	12. ยโสธร	33	49
	13. ราชบุรี	3	23	13. ชัยภูมิ	23	58	13. พิจิตร	34	29	13. บิดคานี	55	51
	14. ตพบุรี	15	25	14. กำแพงเพชร	12	60				14. มหาสารคาม	37	52
	15. อ่างทอง	5	26							15. ศรีสะเกษ	41	56
	16. ลำปาง	2	28							16. สตูล	53	57
									17. ราชบุรี	32	59	
2	1. อุทัยธานี	1	3	1. สมุทรสาคร	4	5	1. นครปฐม	8	1	1. ขอนแก่น	6	7
				2. สระบุรี	2	6	2. ฉะเชิงเทรา	7	2			
				3. นครราชสีมา	3	8	3. อุบลราชธานี	5	4			
3	1. สมุทรปราการ	3	1	1. ปทุมธานี	4	5	1. เชียงใหม่	8	2	1. หนองบัว	5	7
	2. กรุงเทพฯ	1	4	2. นนทบุรี	2	6	2. สงขลา	6	3	2. ระยอง	7	8

ตารางที่ 4.15 จัดประเภทจังหวัด ปี 2540-2542

กลุ่มที่	ความสามารถสูงและความพยายามสูง			ความสามารถสูงแต่ความพยายามต่ำ			ความสามารถต่ำและความพยายามต่ำ		
	จังหวัด	ลำดับความ สามารถ	ลำดับความ พยายาม	จังหวัด	ลำดับความ สามารถ	ลำดับความ พยายาม	จังหวัด	ลำดับความ สามารถ	ลำดับความ พยายาม
1	1. สมุทรสงคราม	6	1	1. นครพนม	18	21	1. ศรีง	46	3
	2. แพร่	22	2	2. ลำพูน	1	22	2. ยะลา	32	4
	3. จันทบุรี	11	5	3. อ่างทอง	3	24	3. นราธิวาส	41	8
	4. พิจิตร	23	6	4. อุบลราชธานี	14	27	4. ชุมพร	45	10
	5. นครนายก	15	7	5. อุดรธานี	13	29	5. กระบี่	49	12
	6. เพชรบุรี	4	9	6. สุพรรณบุรี	5	31	6. บุคคหาร	31	13
	7. สิงห์บุรี	10	11	7. ยโสธร	26	33	7. ระนอง	47	14
	8. ตาก	12	17	8. ชัยนาท	20	37	8. ตรัง	40	15
	9. ตพบุรี	7	19	9. มหาสารคาม	21	39	9. พังงา	51	16
	10. สุโขทัย	25	20	10. สกลนคร	19	40	10. พิจิตร	38	18
2	1. ประจวบคีรีขันธ์	5	1	11. กาญจนบุรี	2	41	11. ร้อยเอ็ด	27	27
	2. ปราจีนบุรี	1	3	12. นนทบุรี	8	43	12. สุรินทร์	30	30
	3. ลำปาง	4	5	13. สระแก้ว	24	45	13. ทนงบุรี	42	46
3	1. สุพรรณบุรี	7	2	14.บุรีรัมย์	16	47	14. สตูล	48	50
	2. กรุงเทพมหานคร	1	4	15. กำแพงเพชร	9	48	15. ศรีสะเกษ	29	51
	3. ชลบุรี	5	6	16. ชัยภูมิ	17	49			
	4. ปทุมธานี	6	7	1. สระบุรี	3	7	1. เชียงราย	9	2
2	1. ประจวบคีรีขันธ์	5	1	2. นครสวรรค์	6	8	2. สุราษฎร์ธานี	11	4
	2. กรุงเทพมหานคร	1	4	3. ราชบุรี	2	9			
	3. ชลบุรี	5	6	1. นนทบุรี	2	9	1. สงขลา	14	1
3	1. สุพรรณบุรี	7	2	2. อุทัยธานี	3	11	2. อุทัยธานี	12	3
	2. กรุงเทพมหานคร	1	4	3. นครปฐม	4	13	3. ระยอง	11	5
	3. ชลบุรี	5	6				4. สมุทรสาคร	13	8
	4. ปทุมธานี	6	7						